

Tretje delegatske volitve

V četrtek, 11. t.m. smo vsi, ki združujemo delo in sredstva v organizacijah združenega dela, volili delegate za tretje delegatsko mandatno obdobje. V nedeljo, 14. t.m. pa bomo se kot krajanji v svojih krajevnih skupnostih volili prav tako številne kandidate v najrazličnejša delegatska telesa. Tako bo iz občutljivega mehanizma delegiranja in z uveljavljanjem delegatskih razmerij zrasla v naslednjih dveh mesecih celovita zgradba sporazumevanja in o-fločanja v skupščinah samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti, vse do skupščine SFRJ.

Najvažnejši del priprave na volitve so bile kadrovske aktivnosti in postopki. Pri tem je bilo najpomembnejše evidentiranje delegatov, ker je bila to tista najširša podlaga, na kateri so potekali vsi nadaljnji kadrovske postopki. V vseh temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in občinah so ocenjevali svojo aktivnost in ugotavljali, če je bilo evidentiranje dovolj kvalitetno, dovolj javno in odprto za vse pobude. Tako so delavci in občani evidentirali okrog 400.000 možnih kandidatov za delegatske dolžnosti, od temeljne ravni do federacije.

Z letošnjimi volitvami bomo znova razširili delegatske vrste. Oblikovali bomo okrog 6.500 delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti, za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti pa 8.049 posebnih delegacij, 6.221 združenih delegacij in 2.329 splošnih de-

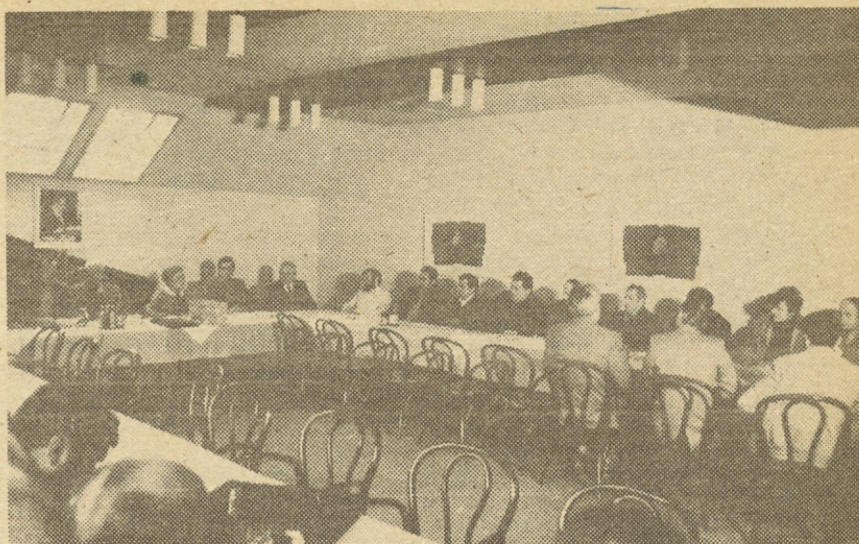
legacij. Tako je bil vsak četrty zaposleni zapisan na volilnih glasovnicah v svoji DO, vsak deveti prebivalec Slovenije pa je zapisan na volilnih glasovnicah, ko bo v nedeljo volil v svoji krajevni skupnosti.

Tako je po nepopolnih podatkih na volitvah v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih volilo v četrtek, 11. marca, več kot 750.000 volilcev, v krajevnih skupnostih pa bo v nedeljo, 14. marca volilo več kot milijon 300 tisoč volilcev.

Sestava delegacij in delegatov v tretje delegatsko mandatno obdobje bo vsekakor zagotavljala dobro ter učinkovito delovanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov. V vseh pripravah na volitve so delovni ljudje poudarjali, da je to za nas pomembno razvojno vprašanje, vprašanje nadaljnje vztrajne in intenzivne graditve socialističnega samoupravljanja. Doseganje in uresničevanje planskih ciljev, nadaljnji stabilizacijski napori ter nadaljnji razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja, z vsemi svojimi stalnicami, vse to bo zahtevalo brezkompromisne borce in delegate, ki bodo z vso zavzetostjo, znanjem in odločnostjo vztrajali na Titovi in Kardeljevi poti.

Vse dosedanje kadrovske volilne priprave in tudi volitve same dokazujejo, da so delavci in občani ter vse družbenopolitične organizacije dobro opravile kadrovske volilni izpit. To so in bodo najbolje potrdile volitve v tretje delegatsko mandatno obdobje. D.Ž.

Priznanja inovatorjema

V sejni dvorani hotela Eta v Cerknem so v petek, 5. marca na skromni slavnosti nagradili osem inovatorjev tukajšnjih, oz. idrijskih organizacij združenega dela. Med nagradjenimi inovatorji sta bila tudi dva iz naše TOZD Montaža v Spodnji Idriji in sicer vzdrževalec na liniji za Danfoss Franc Mlakar in vzdrževalec pnevmatike Ivan Simonič, ki sta, čeprav prvi, prijavila uspešni inovaciji in zanju prejela priznanje. Inovatorjema Francu Mlakarju in Ivanu Simoniču bomo več prostora namenili v prihodnji številki „Iskre“.

ISKRA—AVTOMATIKA

Nova varilna naprava E-160 v Zahodno Nemčijo

Poznavanje varilne tehnologije, torej vseh prednosti in pomanjkljivosti, ki jih ima določen postopek varjenja, odpira pot do razvoja in proizvodnje kvalitetne varilne opreme, po kateri je Avtomatika poznana, tako doma kot na tujih tržiščih.

Nomenklatura. Namenjena je predvsem uporabi v avtomobilski industriji, torej za varjenje tankih pločevin od 0,5 mm debeline dalje. Njen maksimalni varilni tok je 160 A. Morda se podatek, da ima v ohišju združen usmerniški in regulacijski pogonski del.

Naprava je bila prvič razstavljena lanskega oktobra na mednarodnem specializiranem sejmu »Varjenje in rezanje« v Essnu. Skoraj hkrati so jo kot dopolnitev proizvodnega programa na področju varjenja osvojili v TOZD Avtomatske in varilne naprave.

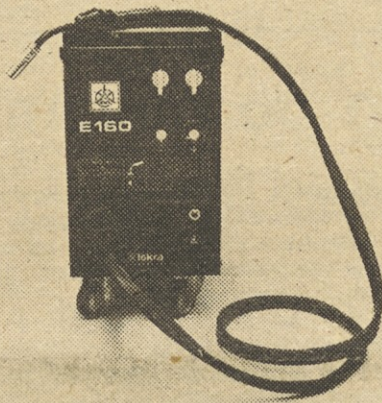
V februarju letošnjega leta je bilo izvoženih že prvih 50 kosov v Zahodno Nemčijo, kamor bodo izvozili v prihodnjih mesecih še nadaljnjih 200 kosov. V proizvodnji je tudi že naslednja količina 500 kosov za izvoz, kjer pa bo potrebno močno angažiranje prodaje za širši prodor na zahtevnem zahodnem tržišču.

Ob tej priložnosti naj povemo še to, da je tovrstne opreme v Nemčiji dovolj, saj imajo veliko domačih proizvajalcev. Zato pomeni prodor na omenjeno, izredno zahtevno tržišče še toliko večji uspeh in dokaz kvalitete domačih varilnih naprav. Naprava E-160 je namreč v celoti zgrajena iz domačega materiala.

V prvotni izvedbi je imela vgrajene Siemensove usmerniške stavke, ki pa smo jih v sodelovanju s trboveljsko Iskro zamenjali s kvalitetno enakovrednimi domačimi. Tako tudi z nadaljnjo redno proizvodnjo, kot so nam povedali v TOZD Avtomatske in varilne naprave, ne bo težav.

Kako velik priliv deviz bo pomenila ta naprava v deležu Avtomatikinega izvoza v Zahodno Nemčijo in kakšne so možnosti za osvojitve preostalega evropskega tržišča pa je odvisno predvsem od naše tržne dejavnosti in dejavnosti Iskre—Commerce.

S.D.

Od prve naprave za TIG varjenje, ki smo jo kot prvi v Jugoslaviji razvili l. 1961 zajema njen proizvodni program naprave za MIG, MAG varjenje, že omenjene naprave za TTG varjenje, naprave za plazemsko varjenje in rezanje ter varjenje v zaščitni atmosferi CO₂ in rezalniki.

Kot bolj zahtevne pa proizvodno mehanizirane in avtomatizirane naprave za varjenje po vseh naštetih postopkih in izdelavo kompletnih tehnoloških linij. Vse naprave, ki so v programu Avtomatike, so rezultat lastnega znanja — razvoja.

Rezultat nadaljnjih razvojnih naporov je tudi nova naprava E-160 za varjenje v zaščitni atmosferi CO₂ polprofesionalne izvedbe. Le ta sodi v skupino polavtomatičnih naprav za MIG/MAG varjenje s skupnim ime-

Od investicij le nakup računalnika

Kljub obsežnemu, še vedno pa precej okleščnemu načrtu vlaganj v minulem letu, je bila lanskoletna investicijska dejavnost v Iskri Commerce pod vsemi pričakovanji. Čeprav so načrtovali graditve, oz. nakupe številnih prostorov za lastne prodajalne, predstavnosti in servise so uresničili bore malo. Največ so na to vplivali novi zakoni, ki onemogočijo pridobivanje posojil za tovrstne objekte, po drugi strani pa tudi Iskra Commerce sama ni zmogla tolikšnih vlaganj.

Med pomembnejše lanskoletne pridobitve, oz. začetke gradenj lahko štejemo le nadaljevanje gradnje poslovne stavbe slovenskega gospodarstva v Banja Luki, v kateri bo imela Iskra svoje predstavništvo in trgovino, zatem nakup prostorov na Poljanski cesti v Ljubljani za preselitev Marketinga, ter nadaljevanje gradnje centralnega servisa v Rožni dolini. Oba pomembnejša objekta, banjaluskega in tistega v Rožni dolini bodo zaključili že letos, s tem pa bo tudi konec letošnjih vlaganj v prostore. Izjema bodo le določene preureditve, kot npr. adaptacija nekaterih prostorov v starem Zmaju, kamor se bo z Zaloške ulice preselil Finančno računovodski sektor Iskre Commerce.

Mak

Pri tem je treba takoj poudariti, da si je Iskra Commerce za sedanje srednjeročne obdobje začrtala obširen investicijski načrt. Vanj je uvrstila tudi rešitve enega najhujših prostorskih problemov, to je beograjskega predstavništva, kot vse kaže pa iz tega ne bo nič.

Za obdobje do leta 1985 si je najprej začrtala investicijska sredstva v višini 600 milijonov dinarjev. Zaradi nezavidnega gospodarskega položaja je to vsoto skrčila na 500 milijonov in nazadnje na 300 milijonov dinarjev. Ob tem pa poudarjajo da bodo, slednjo vsoto gotovo dosegli pri sirjenju mreže v Jugoslaviji, vprašljivo pa

(Nadaljevanje na 2. strani)

SESTANKA SEKRETARJEV DO SOZD ISKRA

O varstvu samoupravnih pravic

„Organi družbenega nadzora ugotavljajo in sankcionirajo kršitve neodtujljivih pravic ter družbenoekonomskega položaja delavcev ter s tem opozarjajo na doseženo stopnjo razvoja samoupravnega načina urejanja družbenih odnosov, katerih nosilec je delavec, delovni človek in občan!“ To

je bila ena izmed misli, ki jih je v informaciji o varstvu samoupravnih pravic podal poročevalec Pavle Gantar na sestanku sekretarjev delovnih organizacij SOZD Iskra, ki je bil v ponedeljek v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani.

Na dnevnem redu je bilo razen

tega še vprašanje sprememb in dopolnitev zakona o delovnih razmerjih, o čemer je poročal Mitja Ančič in informacija o poteku priprav za volitve v organe upravljanja v SOZD Iskra.

Poleg tega so se pogovorili še o realizaciji sklepov DS SOZD Iskra.

V zvezi s pripravami na volitve so se navzoči dogovorili, da bodo sekretarji poskrbeli za instruktazo volilnih odborov in volilnih komisij, kar bo, ob dobrih pripravah, prispevalo k boljši izvedbi volitev.

Vsekakor je bila osnovna točka sestanka prav informacija o varstvu samoupravnih pravic, ki jo sicer predlagata v obravnavo družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije in Komisija za družbeno nadzorstvo skupščine SR Slovenije. Prikazane informacije pomenijo osnovo za ugotavljanje rezultatov, pa tudi negativnih pojavov, ki še zavirajo celovitejšo uveljavljanje samoupravnih socialističnih odnosov. Že resolucija VIII. kongresa ZKS je posebej poudarila, da je utrjevanje ustavnosti in zakonitosti pogoj za hitrejši razvoj socialističnega samoupravljanja.

Z obravnavo tega vprašanja, varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine, pa je vsebinsko povezana tudi vrsta drugih obravnav in dejavnosti v zadnjih letih. To so zlasti analize o uresničevanju delegatskega sistema in odnosov, ocene in obravnave rednih in drugih poročil in informacij organov odkrivanja, pregona in sojenja kršitev.

Znano je, da so v drugi polovici lanskega leta v tem smislu na raznih ravneh posebej obravnavali uresničevanje investicijske politike, zaposlovanje, obmejno gospodarsko sodelovanje, ekonomske odnose s tujino, izgube in politiko cen, stagnacijo proizvodnje, samoupravno sporazumevanje in dohodkovne povezave. Vprašanja samoupravnega urejanja družbenih odnosov na podlagi družbene lastnine in svobodno združevanje dela pa so seveda raznotera in zahtevna in bodo terjala še več razčiščevanja, zlasti v delovnih organizacijah samih.

Gre za ponovno ugotavljanje neodtujljivih pravic, obveznosti in odgovornosti pa tudi za konkretno ugotavljanje delavčevega položaja v družbi.

Poudarki poročevalca v kontekstu dejanskih pogojev v SOZD Iskra, ter odmevnost tega poročila pri udeležencih sestanka, sta bila nedvomno jamstvo, da bo vprašanje samoupravnih pravic v našem krogu dobilo svoje potrebno priznanje in okrepitev.

PRED IX. KONGRESOM ZKS

Še bolj prislunhiti ljudem

Protislovja naglo se razvijajoče družbe in uveljavljanje socialističnega samoupravljanja pa so pogojevala tudi nekatere probleme in razmere, ki jih komunisti, njihove osnovne organizacije, pa tudi organi zveze komunistov niso v celoti obvladali in niso vedno uspevali s svojim delovanjem učinkovito mobilizirati samoupravno in politično organiziranih delovnih ljudi in občanov za njihovo uspešno razreševanje.

Tako nekatere usmeritve zveze komunistov, sprejete na kongresu ali pa v organih zveze komunistov v medkongresnem obdobju, niso dovolj spodbudile široke demokratične in odgovorne aktivnosti komunistov v institucijah političnega sistema ali pa je ta aktivnost potekala premalo povezano in celovito.

To se je odražalo v prepočasnem procesu samoupravne integracije združenega dela Slovenije in Jugoslavije, prepočasnem in nedoslednem usklajevanju interesov, o tem pričajo tudi nekateri odkloni v delovanju izvršnih in strokovnih organov, o tem pričajo primeri interpretacije in uveljavljanja pluralizma interesov, ki je omejevalo ali celo zabrisalo skupni družbeni interes. Pri tem pa nekateri komunisti, njihove organizacije ali celo posamezni organi niso vedno uspevali izvesti idejnopolične diferenciacije tako znotraj svojih vrst kot tudi zaostriži odgovornosti v ustanovah političnega sistema za obračun s samoupravno socializmu tujimi težnjami in pojavi.

V procesu krepitve usposobljenosti zveze komunistov je potekal tudi obračun z ostanki forumskega delovanja, krepila se je povezava med članstvom osnovnih organizacij zveze komunistov, v temeljnih družbenih celicah in občinskih ter osrednjih vodstvih zveze komunistov. K temu so prispevali nekateri vsebinski in organizacijski pristopi, kot so uveljavljanje programsko-volilnih konferenc zveze komunistov v občinah, široka demokratična priprava pomembnejših sej organov zveze komunistov, delovne skupine CK ZKS v občinah, priprava in usmeritev problemskih konferenc ZKS in drugo. V reprodukcijah verigah združenega dela pa se je še prepočasno, premalo odločno in celovito uveljavljalo akcijsko povezovanje komunistov za doseganje idejnopolične enotnosti na najpomembnejših vozliščih samoupravne in družbenoekonomske integracije združenega dela.

V zvezi komunistov se je okrepila zavest, da se bo v prizadevanjih za odpravo slabosti v svojih vrstah potrebno še odločneje spopasti s premajhno konkretizacijo nalog zveze komunistov in neučinkovitostjo pri uresničevanju sklepov, bolj prislunhiti delovnim ljudem in občanom v tovarnah, krajevnih skupnostih ter obračunavati z zanikanjem doseženega in z zamegljevanjem perspektiv materialnega in družbenega razvoja samoupravne socialistične družbe.

Kljub številnim težavam in protislovljem, s katerimi se srečujemo, uresničujemo kontinuiteto v razvoju novih proizvodnih odnosov. Pri ocenjevanju zaostrenih razmer v sedanji etapi našega družbenoekonomskega razvoja moramo analizirati medsebojno povezanost posameznih obdobjev v našem celotnem povojnem razvoju. Cilji, ki smo jih v posameznih obdobjih zastavili, so izhajali iz objektivnih pogojev in dosežene ravni v materialnem razvoju. Redno moramo vrednotiti rezultate in negativne posledice, ki se prenašajo v naslednjo etapo našega razvoja. Zveza komunistov mora pri ocenjevanju sedanjih gospodarskih težav izhajati iz povezanosti in soodvisnosti celotnega povojnega družbenoekonomskega razvoja. D.Ž.

Krožki za izboljšanje proizvodnje

Na pobudo GZ Slovenije je bil formiran interdisciplinarni team, ki je na podlagi tujih izkušenj in domače prakse pripravil in v nekaj OZD tudi uvedel in preizkusil krožke za izboljšanje proizvodnje. Tako smo tovrstne krožke uvedli v Avtomatiki v TOZD AVN in v TOZD Sestavni deli, izkušnje so dolej dale pozitivne rezultate.

Kaj pravzaprav so krožki za izboljšanje proizvodnje? So množična oblika za aktivno vključevanje delavcev v izboljšanje procesa in izdelkov za izboljšanje njihovega odnosa do dela in utrjevanje samoupravne zavesti delavcev.

In kakšne so temeljne značilnosti krožkov za izboljšanje proizvodnje? Krožek za izboljšanje proizvodnje združuje pet do dvanajst, običajno pa osem delavcev, ki opravljajo podobna dela in naloge. Redno se sestajajo po eno uro vsak teden — med delovnim časom — pod vodstvom vodje krožka. Sestajajo se zato, da bi ugotovili probleme in analizirali vzroke ter predlagali svoje rešitve vodstvu, pri čemer pa naj bi, če je le mogoče, sami odpravljali vzroke in izvedli izboljšave. Sodelovanje v krožku temelji na načelu prostovoljnosti.

Krožki so primerni za reševanje problemov v neposredni proizvodnji, vendar tudi v strokovnih in administrativnih dejavnostih in pri storitvah. Obravnavani problemi so vedno konkretni. Največ je kakovostnih problemov pa problemov prihrankov na stroških in racionalizacije izboljšanja produktivnosti, itd. Vsekakor je to oblika množične inovacijske dejavnosti.

In kaj lahko od krožkov pričakujemo?

Predvsem izboljšanje kakovosti in produktivnosti s pomočjo posameznih konkretnih rešitev in s tem v zvezi izboljšanje odnosa do dela članov krožka samih hkrati pa tudi okolja v katerem delujejo. Dalje, dvig samoupravne zavesti in njihovo neposredno in

tvorno vključevanje v izboljšanje proizvodnje. Konkretno rešitve v Iskri so tudi prispevek širši družbi v iskanju rešitev za ustvarjanje boljše produktivnosti in s tem bolj stabilnih pogojev za nadaljnji razvoj.

Kako nameravamo v Iskri uvesti omenjene krožke in podpirati njihovo delovanje? Plan aktivnosti področja kakovosti za letošnje leto predvideva krožke za izboljšanje proizvodnje in za množično realizacijo krožkov, za kar posebna sredstva niso potrebna. Dalje naj se Iskra vključi v akcijo širjenja krožkov za izboljšanje proizvodnje z lastnim programom.

1. izobraževanje pospeševalcev in vodij krožkov prek izobraževalnega centra Iskre.

2. področja kakovosti v DO naj s službami v TOZD začne z realizacijo prvih krožkov in kasneje širijo krožke naprej.

3. ZORIN — BII naj določeno število svojih delavcev usposobi za uvajanje krožkov ter nudi svetovalne storitve v kolikor posamezne OZD to zahtevajo.

4. DPO, predvsem sindikati naj akcijo politično podprejo v vseh TOZD.

5. Glasilo Iskra naj v vrsti prispevkov poroča o krožkih in dosedanjih konkretnih aplikacijah v Iskri in

6. naj se obvesti širša javnost o konkretnih rešitvah v Iskri kot prispevek v iskanju rešitev za boljšo produktivnost in kakovost.

O vseh teh predlogih je razpravljala tudi DS SOZD Iskra na svojem zadnjem zasedanju ter jih sprejel in tudi potrdil.

mak

OD INVESTICIJ LE NAKUP RAČUNALNIKA

(Nadaljevanje z 2. strani)

je, koliko bodo za ta denar sploh dobili glede na številne podražitve.

Od nečesa pa Iskra Commerce med bližnjimi vlaganji ne bo odstopila ali se bolje rečeno, prisiljena je iti v nakup računalnika. Problem ustreznega računalnika rešujejo že dobra 3 leta. Zdaj imajo povsem dotrajani IBM računalnik. Star je 13 let in kot po pravilu se pokvari prav takrat, ko ga najbolj potrebujejo. Skupno obdelujejo zdaj računovodske podatke na 6 različnih strojih in verjetno komentar k temu ni potreben.

Pred nekako 3. leti se je Iskra Commerce odločila za nakup računalnika vrste CDC. V zadnjem času se ponuja še ena druga možnost, kakšna bo končna odločitev, pa še ni jasno. Računajo, da bi jih nakup računalnika veljal okoli 75 milijonov dinarjev. Ta vsota je za samo Iskro Commerce dosti previsoka. Zato se bodo morali dogovoriti tudi z drugimi Iskrinimi organizacijami ter z njimi združevati sredstva.

Kot že rečeno je prav nakup računalnika v Iskri Commerce trenutno največjega pomena, ob čemer pa se še kako zavedajo nujnosti vlaganj v proizvodnjo in tržno mrežo doma in v tujini.

L. D.

Milenka Konjedić.

Po izvedbenem učnem načrtu imamo za učence vseh usmeritev predviden 8-urni uvajalni seminar, na katerem jih seznanimo z razvojem delovne organizacije, dejavnostjo, proizvodnim programom, samoupravno organiziranostjo, družbenopolitičnim delovanjem, tehnično in tehnološko dokumentacijo ter varnostjo pri delu. Učenci morajo opraviti tudi test iz varstva pri delu, ki je pogoj za pričetek proizvodnega dela.

OBVESTILO

Služba za industrijsko lastnino (SIL) obvešča naročnike, da bo dobava patentnih spisov zaradi selitve patentoteke Zveznega zavoda za patente do maja 1982 motena.

DO IEZE

Možnost za sodelovanje s kitajskimi proizvajalci elektronike

Pisali smo že, da je Iskra obiskala kitajska vladna delegacija in sicer iz 4. ministrstva za strojegradnjo. Zastopniki so bili specialna skupina strokovnjakov za večslojne kondenzatorje. V Iskri so se pogovarjali z zastopniki Iskre Commerce in delovne organizacije IEZE.

Zanimivo je, da so bili v delegaciji strokovnjaki iz firme (kombinata) Electronic Components Factory. Ta velika tovarna elementov za elektroniko, ki zaposluje prek 6000 delavcev je v mestu Chengdu, ki je pobrateno z Ljubljano.

Gostje so se dogovarjali s poslovnimi delavci Industrije elementov in TOZD. Obiskali so Ferite, Keramiko in Keramične kondenzatorje v Žužemberku. Izmenjava mnenj in primerjava tehnologij, proizvodne opreme in izdelkov je bila zelo zanimiva. Inženirji Ge Yigin, Yang Mingsen in Wang Wengsu so povedali, da v domači tovarni izdelajo večino strojev in opreme sami. Zaradi sorazmerno majhnih uvoznih možnosti so nujno navezani na lastno znanje in lastne proizvodne zmogljivosti.

Gostje so se v Iskri predvsem zanimali za tehnologijo večslojnih kondenzatorjev, za kolutaste kondenzatorje in hibridna vezja. Predvsem jih je zanimala strojna oprema, organizacija dela in postopki. Med drugim so pokazali precej zanimanja tudi za tehnologijo in opremo za izdelavo mask, ki se uporabljajo za izdelavo keramičnih kondenzatorjev in hibridov.

Iskra pa je zainteresirana za nekatere njihove proizvodne procese in opremo, zlasti pa za možnosti dobave surovin in polizdelkov za izdelavo elektronske keramike in polizdelkov. Za Iskro bi prišla v poštev tudi nabava določene opreme, ki jo na Kitajskem proizvajajo. Ker pa je bilo to prvo tako delovno in posvetovalno srečanje, bo treba čimprej ugotoviti možnosti in tehnologijo s kitajske strani. To pa pomeni, da bo

Kitajska delegacija v TOZD Ferit.

morala Iskrina strokovna delegacija na konkretne pogovore na Kitajsko, kjer bodo ocenili tehnologijo kitajskih proizvajalcev strojne opreme. Na podlagi take ocene pa bo možno oceniti realne možnosti sodelovanja.

Z deviznega stališča menjava s kitajskimi partnerji v sedanjem gospodarskem položaju sicer ne pomeni nekega velikega premika v pozitivno stran. To velja tako za surovine, kot tudi za polizdelke in opremo. Tu bi prišla v poštev le zamenjava — recipročna menjava. O tem so tekli pogovori in kitajski sodelovniki so se s tem strinjali.

Gotovo pa bi bilo sodelovanje in trgovanje Iskre s kitajskimi partnerji še kako zanimivo, zlasti če pomislimo na ogromnost kitajskega trga in končno tudi na izkušnje in znanja kitajskih strokovnjakov. Poleg tega moramo računati, da bi sodelovanje potekalo neposredno med Iskrinim specializiranim proizvajalcem elementov za elektroniko in enim največjih kitajskih proizvajalcev elektronske keramike in elementov. Tako sodelovanje z menjava znanja in tehnologije ter polizdelkov bi lahko obrodilo bogate sadove za obe strani.

V IC in IEZE mislijo, da bo kmalu Iskrina delegacija vrnila obisk in se bomo realizaciji tega posla še bolj približali.

KF

Kako so učenci nagrajeni za njihovo delo?

Dogovor v občini Nova Gorica je, da učencev 1. letnika v šolskem letu 1981/82 ne bomo nagrajevali, zato smo se tudi v naši DO tako odločili.

Kakšne so začetne najopaznejše slabosti, če sploh so?

Povedati moram, da so priprave in delo samo zelo dobro istekle, da dejansko nismo imeli težav in upam, da bomo lahko tako oceno dali tudi

ob koncu šolskega leta. Nekaj pa me pri tem le skrbi in to so proizvodne težave zaradi pomanjkanja repromateriala, ki bodo lahko ovira, da program proizvodnega dela ne bomo mogli izvajati kot je predvideno.

Na tem mestu bi se rada zahvalila vsem vodilnim in strokovnim delavcem za pomoč, saj je le z njihovim sodelovanjem proizvodno delo steklo tako, kot je bilo zastavljeno in smo si tudi želeli.

Marko Rakušček

DO AVTOELEKTRIKA

Proizvodno delo po novem

Pred dnevi je v ISKRI — Avtoelektriki končala proizvodno delo 1. skupina učencev usmerjenega izobraževanja. V začetku prejšnjega tedna pa jo je zamenjala 2. skupina. Izvajalci proizvodnega dela so se trudili, da bi učenci dobili celovit tehnološki in samoupravni pregled, potreben za uvajanje v delo in spoznavanje poklica, za katerega so se odločili. Tako so se učenci aktivno vključili v neposredni delovni proces ter spoznali organizacijo dela in samoupravne odnose v njej.

Več o tem smo se pogovarjali z referentko za kadre Milenko Konjedić, ki nam je prijazno odgovorila na nekaj vprašanj:

Koliko učencev in katerih usmeritev je bilo v 1., oz. v 2. skupini?

Preden bi odgovorila na prvo vprašanje bi povedala to, da se bo v naši DO od februarja do junija meseca zvrstilo prek 100 učencev srednjega

usmerjenega izobraževanja iz kovinsko-predelovalne, družboslovne, ekonomske, elektro-tehnične, naravoslovno-matematične, pedagoške in kemijske usmeritve.

V 1. skupini, oz. v terminu od 15. 2. do 26. 2. je bilo na proizvodnem delu 19 učencev iz elektrotehniške, kovinsko-predelovalne in ekonomske usmeritve, v terminu od 1. 3. do 12. 3. 82 pa jih je 23.

Kakšne prednosti ima tak način izobraževanja pred prejšnjim, klasičnim?

O prednostih novega sistema je bilo že veliko povedanega, zato se mi zdi odveč, da bi jih na tem mestu še ponavljali. Prepričana sem, da bomo s tem načinom uresničili načelo izobraževanja za delo, saj se izobraževanje na vseh stopnjah in smereh povezuje z delom ter omogoča hkrati pripravo na vključitev v delo in za nadaljnje izobraževanje.

Preden so učenci začeli proizvodno delo so imeli uvajalni seminar. Kaj je obsegal?

Pariz

— mednarodni sejmi elektronskih sestavnih delov

Hannover

— mednarodni tehnični sejem

V mesecu marcu in aprilu so odprti nekateri mednarodni sejmi v Evropi, ki so pomembni tudi za delavce Iskre, zato je pričakovati, da se bo precej delavcev Iskre teh sejmov tudi udeležilo.

V smislu racionalne izrabe delovnega časa ter kar najmanjše odsotnosti organiziramo tudi letos „ZRAČNI MOST“ med Ljubljano in sejmskimi mesti v času trajanja sejmov. Za prevoz bomo uporabili Iskrino letalo.

Posamezni sejmi so v času:

PARIZ od 1. 4. do 7. 4.
HANNOVER od 21. 4. do 28. 4.

Glede na možnosti in naše potrebe bo letalo predvidoma poletelo vsak dan v času sejma iz letališča Brnik ob 6,30 in se vsak večer vračalo iz Pariza in Hannovera med 19,30 in 20. uro po lokalnem času. Dnevni polet bo zagotovljen v primeru, ko bodo za posamezen polet prijavljeni najmanj štirje potniki, pri maksimalni kapaciteti osem potnikov.

Cene poletov:

Pariz 14.000,00 din na osebo
Hannover 12.500,00 din na osebo

V ceni so zajeti stroški prevoza ter letališke in postajalne takse. Vsak potnik, ki se bo na potovanju zadržal več kot en dan, si mora sam zagotoviti prenočišče.

Zaradi pridobitve ustmenih dovoljenj, uskladitve terminov in kapacitet vas prosimo, da vaše potrebe po potovanju na navedene sejme sporočite najmanj pet dni pred potovanjem na telefon 213-213, int. 31-54 ali 222-105 Maji Černe, kjer dobite tudi ostale potrebne informacije.

Sestanek članov ZK Avtoelektrike

Skoraj vseh 170 članov ZK, kolikor jih je v osnovnih organizacijah TOZD in DSSS novogoriške Iskre – Avtoelektrike s sedežem v Šempetru, se je zbralo prejšnji četrtek na izredno pomembnem skupnem sestanku. V malone triurnem zavzetem obravnavanju dnevnega reda, je sestanek, ki ga je vodil sekretar OO v DSSS Rajko Novak postregel z vrsto zavezujočih sklepov in ukrepov, predvsem usmerjenih v premagovanje zdajšnje situacije na gospodarskem in samoupravnem področju.

Najprej so zbrani komunisti pregledali, kako tečejo priprave na volilno programsko konferenco občinske

Sestanka članov ZK Avtoelektrike.

konference ZKS Nova Gorica. O tem je obširno spregovoril izvršni sekretar novogoriške konference Pavel Mermolja, zelo podrobno pa je spregovoril tudi o delu konference in njenih komisij v obdobju med osmim in devetim kongresom ZKS. Poudaril je, da so bili vsi cilji, v vseh TOZD in drugih skupnostih usmerjeni predvsem v izvajanje ekonomske stabilizacije ter v nadaljnji razvoj vseh naprednih subjektov v združenem delu.

Kritično pa se je dotaknil ugotovitev v zvezi s sprejemom planskih aktov za obdobje do leta 1985, saj jih je doslej sprejelo le okrog 40 % novogoriških TOZD. V nadaljevanju pa je obširno spregovoril o gospodarskem položaju v občini Nova Gorica.

Člani ZK so nato obravnavali listo kandidatov za občinsko konferenco, nadzorno komisijo, tovariško razsodišče in statutarno komisijo. Prav tako so razpravljali o listi kandidatov za najodgovornejše funkcije ZK v občini, seznanili pa so se tudi z delegati, ki nas bodo zastopali na 9. kongresu ZKS. Iz novogoriške občine se bo lahko udeležilo 9. kongresa 12 delegatov, po zdajšnjem predlogu pa bosta dva tudi iz Iskre – Avtoelektrike in sicer Jana Požar in Pavel Mermolja. (Tovariš Mermolja je še vedno član osnovne organizacije ZK v DSSS, opravlja pa funkcijo izvršnega sekretarja pri občinski konferenci ZK Nova

Gorica). Kongresa ZKJ se bosta udeležila dva delegata iz novogoriške občine, oz. 4 delegati iz severno-primorske regije.

Glavni direktor Peter Mivšek je obširno informiral o trenutni gospodarski situaciji v delovni organizaciji, spregovoril je o pokazateljih zaključnega računa za lansko leto, (o rezultatih poslovanja bomo spregovorili v naslednji številki), o sprejemanju gospodarskega načrta za letošnje leto ter o aktivnostih v zvezi s predvideno reorganizacijo delovne organizacije.

Po bogati razpravi, ki se je razvila na obravnavane teme, so komunisti sprejeli vrsto zavezujočih stališč in

sklepov, ki jih zaradi pomembnosti in aktualnosti objavljamo v celoti:

– Na področju dohodkovnega povezovanja in odnosov med tozdi je potrebno – zaostri odgovornost pri realizaciji skupno dogovorjenih načel družbeno-ekonomskih odnosov, načinov delitve dela znotraj tozod, koordiniranje poslovnih procesov in dohodkovnega povezovanja znotraj delovne organizacije, ki so opredeljena v SS o združitvi v DO.

– Nadaljevati je potrebno z aktivnostmi na področju oblikovanja dohodka TOZD in DSSS: interna devizna stimulacija, svobodna menjava dela, delitev skupnega prihodka...

– Večje angažiranje na področju resničnega nagrajevanja po delu skozi uvajanje integralnega sistema delitve po delu.

– Pospesevanje aktivnosti iskanja notranjih rezerv za racionalnejše in optimalnejše poslovanje z reorganizacijo proizvodnje, služb in dejavnosti.

– Vložiti več naporov v raziskave, razvoj ter osvajanje novih proizvodnih programov ter iskanje novih tržišč.

– V drugi polovici aprila pripraviti problemsko konferenco na temo reorganizacije DO

– S ciljem izboljševanje likvidnostne situacije, kar je osnova nadaljnje razvoja DO nasploh, se bo treba skozi stalno akcijo boriti za:

– Znižanje odstotka vezave obratnih sredstev v zalogah. Dosledno izpeljati zastavljeno akcijo za zmanjšanje zalog.

– Okrepiti dejavnosti in zaostri odgovornost za boljše planiranje, boljše preskrbo z repromateriali, manjšimi izpadi v proizvodnji in manjšimi zalogami nedovršene proizvodnje, zmanjševanje uvoza – predvsem z nadomeščanjem uvoženih materialov z domačimi itd.

– Še močnejše zaostri porabo režijskega materiala

– Vso pozornost usmeriti k izvajanju obstoječih plačilnih pogojev pri kupcih in usklajevanju plačilnih pogojev pri kupcih in dobaviteljih.

– Maksimalno zalaganje v permanentni akciji za povečevanje izvoza predvsem na konvertibilna področja in s tem zagotavljanje vse večjega priliva deviznih sredstev.

– Še nadalje omejevati uvoz osnovnih sredstev, predvsem orodij, razen tistih, ki jih ni na domačem tržišču ali jih ni moč izdelati doma, so pa nujno potrebna za sam proizvodni proces.

Ta stališča bodo obravnavali na vseh OO ZK in na podlagi le-teh bodo izdelali lasten program konkretnih aktivnosti po posameznih področjih. Skozi te bodo pregledali tudi aktivnosti posameznih članov na njihovih delovnih nalogah, v samoupravnih organih, DPO itd. Seveda pa bodo OO opredelile tudi način sprotne preverjanja izvrševanja sprejetih sklepov in stališč.

Marko Rakušček

DO ELEKTROZVEZE

Mgr. Franc Čuk

DO Elektrosrbija je ob zaključku izgradnje elektronskega računskega centra, za katerega je bila TOZD UZ delni nosilec opremljanja z napravami UZ ter tako veliko prispevala k temu, da je bil tako obsežen projekt za prenos podatkov in govora dokončan konec lanskega leta, podelila zahvalnico TOZD UZ in nekaterim sodelavcem iz temeljnih organizacij K in UZ. Na sliki: Mgr. Franc Čuk, IPO TOZD UZ z zahvalnico v rokah.

Tla v livarni bodo v celoti obnovili in zaščitili.

TOVARNA SESTAVNIH DELOV, KRANJ

Rekonstrukcija livarne

V temeljni organizaciji Tovarna sestavnih delov v DO Kibernetika v Kranju so pričeli obnavljati livarno. Po požaru leta 1963 se je livarna preselila v sedanje prostore, nakar se ni več spreminjala. Delovne razmere v njej so izrazito neugodne tako glede počutja livarjev kot varstva pri delu. Posodobljena livarna bo pomenila bistven napredek, večjo varnost pri delu, racionalno uporabo kapacitet in novih sodobnih strojev.

Informacije o rekonstrukciji livarne nam je posredoval Vladimir Lampič, vodja obdelovalnice TSD. Dejal je, da so dva livarska stroja izločili že pred leti, saj so se na trgu pojavili tehnološko dodelani stroji, predvsem nemški. V livarni so že pred sedmimi leti ugotavljali potrebo po zamenjavi betonskih tal, načetih zaradi odplak, olja in ostalih substanc.

V letu 1980 je bil izdelan projekt za obnovo livarne, ki zajema obnovo tal ter izdelavo novih električnih, vodnih in zračnih instalacij. Sedanje instalacije oz. vodi so bili v talnih jaskih, po obnovi bodo vse vode namestili v korita v zraku. Zamenjali bodo tudi razsvetljavo, saj je inspektor večkrat opozarjal, da je osvetljenost prešibka. Livarne ni bilo moč ustaviti, saj mora proizvodnja teči neprekinjeno. Zato so pred kratkim prestavili livarske stroje v drug prostor, nakar so pričeli z obnovo tal in temeljev za livarske stroje. Stroje bodo razmestili čim bliže pečem glede na porabo oz. velikost. Predvidoma bo nabavljen tudi mehaniziran transportni voziček za prevoz taline od peči do livarskih strojev.

Pri obnovi tal bodo vgradili tudi odtok in skupni odtok z izločevalcem olja, ki je doslej odtekalo v kanalizacijo. Največja pridobitev bodo novi stroji, dva zastarela so že izločili, tretjega bodo letos. Po nesreči s smrtnim izidom so uspeli pridobiti uvozno dovoljenje za nakup dveh sodobnih vertikalnih tlačnih strojev Frech 125. Nameravali so uporabljati mešanico vode in glikola, namesto hidravličnega olja, ki je gorljivo. S tem bi povečali varnost pri delu ob livarskih strojih. Žal se že pojavljajo težave, ker ni dovoljen uvoz glikola, zato bodo prekoslej spet prešli na uporabo olja.

Poskušali so tudi uporabo horizontalnih strojev; z DO Litostroj je bila podpisana pogodba za dobavo dveh strojev, eno 160-tonsko horizontalno livarsko stiskalnico so že monti-

rali, vendar temeljni organizaciji Orodjarna ni uspelo izdelati zadovoljivega orodja in ga bo treba še izboljševati.

S štirimi novimi stroji se bo strojni park v livarni pomladil, skladno s predpisi o varstvu pri delu. Za boljše počutje livarskih delavcev so adaptirali tudi garderobne in toaletne prostore ter opremili štiri kopalne kabine. Pomembna in koristna pridobitev bo tudi klimatsko prezračevanje.

Temelj za enega novih livarskih strojev pripravljajo.

Vzporedno s postopno namestitvijo strojev in opreme na nova tla, zaščitena s posebno oblogo, bodo v livarni lahko končno primerno uredili ostale delovne prostore: razlaganje, brušenje odlitkov, skladišče za silomin in odlitke, skladiščni prostor za orodja in rezervna dele. Livarski delavci bodo v posodobljeni delavnici veliko bolj zadovoljni, poskrbljeno bo za njihovo varnost pa tudi delovna učinkovitost bo večja.

Potrebe temeljnih organizacij, ki jih livarna oskrbuje z različnimi odlitki, so iz leta v leto večje, zato jih Tovarna sestavnih delov doslej ni več mogla pokrivati. Rekonstrukcija livarne je torej pridobitev za vse Iskrine tovarne v Kranju.

Alojz Boc

Temelji razvoja sistema samoupravnega obveščanja v DO Telematika

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

3. SHEMATSKI PRIKAZ SISTEMA SAMOUPRAVNEGA OBVEŠČANJA V DO TELEMATIKA

Preden se lotim razlage sistema samoupravnega obveščanja v DO Telematiki, si na kratko ogledimo poenostavljeno shemo tega sistema, ki bo služila v pomoč pri nadaljnji podrobnejši razlagi.

Iz sheme so razvidni posamezni segmenti sistema oziroma organizirani nosilci obveščanja ter njihove medsebojne povezave (vhodi in izhodi informacij), oz. poti samoupravnih informacij. Ni pa razvidna tudi zgradba različnih samoupravno informacijskih podsistemov (poslovno informacijski sistem, sistemi obveščanja v DPO in samoupravnih organih, v delegacijah, itn), na katerih stoji naš sistem samoupravnega obveščanja. Ti bodo na kratko predstavljeni kasneje.

V segmentu, ki je označen s številko 1, je v grobem razvidna trenutna samoupravna organiziranost DO Telematike. Na primeru TOZD ATC je prikazano, kako se oblikuje komisija za obveščanje TOZD, oz. delovne skupnosti tako, da so v njej zastopane vse DPO in samoupravni organi, s sekretarjem TOZD, direktorjem ali njegovim namestnikom pa tudi poslovodna struktura TOZD, oz. delovne skupnosti.

V segmentu 2 je prikazana poslovna organiziranost DO Telematike. Vzpostavljena je povezava s poslovno informacijskim sistemom, oz. z njegovim centrom.

Od organiziranosti in učinkovitosti slednjega je sistem samoupravnega obveščanja v veliki meri odvisen.

Segment 3 predstavlja povezavo z organi DPO in samoupravnimi organi na ravni DO ter z delegacijami za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, oz. povezave z njihovimi informacijskimi sistemi. Informacijski izhod in vhod v tem primeru pomenita tajništvo samoupravnih organov in DPO, za povezavo z delegacijami pa bi bilo potrebno ustanoviti posebno koordinativno telo.

Center sistema je označen s št. 4. Stavljata ga odbor za obveščanje DO (družbeni organ) in oddelek za obveščanje. Od delavskega sveta DO imenovani člani odbora in delavci oddelka sestavljajo uredniški odbor glasila, redništvo, oz. oddelek za obveščanje je izvrševalec nalog odbora za obveščanje. Odbor za obveščanje je sestavljen iz predsednikov komisij za obveščanje TOZD, oz. delovnih skupnosti, predstavnikov samoupravnih organov in DPO na ravni DO, predstavnikov delegacij (koordinativnega telesa) in predstavnikov uredništva.

Zaradi obstoječih močnejših skupnih interesov je predvidena tudi ustrezna povezava s centrom samoupravnega obveščanja delovnih organizacij Iskre v Kranju, s Kibernetiko in Električnimi orodji.

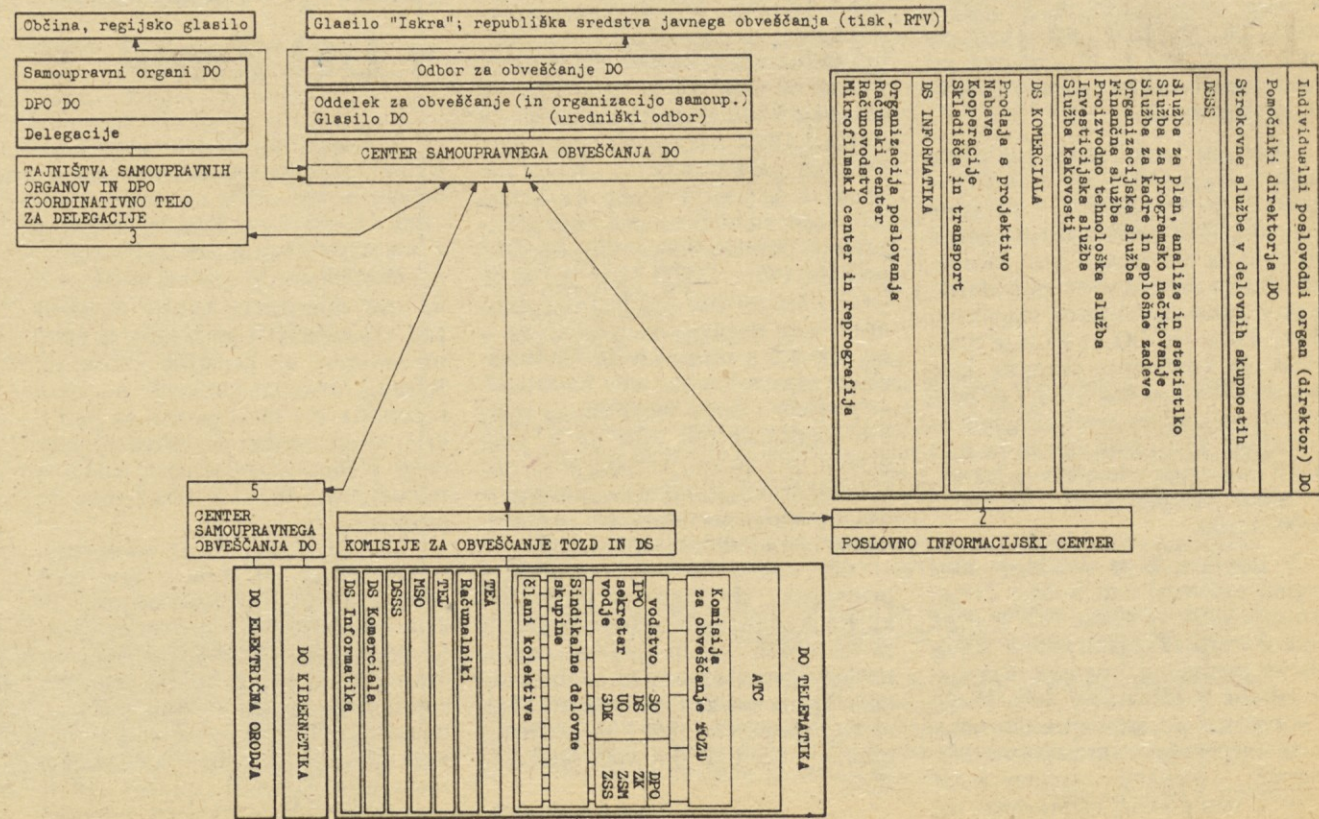
Iz sheme so razvidne tudi povezave z občinskim INDOK centrom in z regijskim

glasilom »Glas«, povezave z INDOK centrom SOZD Iskra in z glasilom SOZD »Iskra« ter z njegovim uredniškim odborom in izdajateljskim svetom ter povezave z republiškim sredstvi javnega obveščanja (tisk, RTV).

Bistvo sistema samoupravnega obveščanja je torej povezava posameznih infor-

macijskih sistemov v center sistema samoupravnega obveščanja DO, kjer se oblikujejo in od koder so emitirane vse informacije, pomembne za življenje in delo vseh delavcev v kolektivu ter za njihovo samoupravno orientacijo in odločanje, prav tako pa tudi za obveščanje javnosti o delovni organizaciji.

Sistem je zgrajen tako, da zagotavlja javnost dela vseh poslovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih organov in organizacij v TOZD, delovnih skupnostih, oziroma vsakemu delavcu ponuja možnost, da se organizirano vključi v uveljavljanje pravice in dolžnosti do obveščanja in obveščenosti. (Se nadaljuje)

Človek naj bo človek tudi na delovnem mestu

Če kje, potem je najbrž povsem razumljivo, da smo začeli akcijo za nadaljnjo humanizacijo pri delu prav pri nas, v naši socialistični in samoupravni družbi. Saj je že revolucija izpisala ime človeka kot osrednjega ustvarjalca naših novih družbenih in proizvodnih odnosov. Samoupravljanje je logična izpeljava iz take revolucije. In če zdaj, morda že kar pozno, ponovno načnemo vprašanje nadaljnje humanizacije dela, je to dvakrat razumljivo.

Tega so se nedvomno zavedali tudi udeleženci 2. strokovne konference, ki jo je v SOZD Iskra nedavno organiziral odbor za varstvo pri delu in humanizacijo dela. Sklepe konference pa je potrdil tudi DS TOZD Iskra na zadnji seji. Zato so tudi v svojem dokumentu takoj v uvodu zapisali: udeleženci konference pojmujemo humanizacijo dela kot celoto idej o položaju človeka pri delu, o spreminjanju, oz. izboljševanju tega položaja in kot celoto postopkov za praktično dejavnost.

Končni cilj te praktične dejavnosti pa ni več le čimmanj poškodb pri delu in čim manj zdravstvenih okvar zaradi dela, temveč tudi čimvečje zadovoljstvo pri delu in z delom.

Če bi kritično pogledali nazaj v poslovanje Iskre, bi sicer lahko zapisali, da te skrbi tudi doslej ni manjkalo, da so bili vsaj od časa do časa vidni vzgibi za humanizacijo pri delu. Toda vsa ta prizadevanja so bila le se premalo sistematična, premalo vsklajena in med seboj povezana, da bi lahko odločilno učinkovala v tako velikanskem stroju, kot je naša Iskra z mnogimi tovarnami in različnimi tehnologijami ter se bolj raznolikimi delovnimi pogoji posameznih delavcev. In prav zdaj, v fazi zaostrenega proizvodnega tekmovanja, mednarodne konkurence, in stabilizacijskih ukrepov, je nujno, da se na ta način in zahteve humanizacije dela se bolj vidno in nedvoumno izpostavimo.

Na videz bi morda kdo rekel, da so taka prizadevanja za nadaljnjo humanizacijo dela v nasprotju z večjo in cenejšo proizvodnjo, v navzkrižju z varčevalnimi ukrepi.

Toda to je le videz, le predsodek. V resnici je skrb za humanizacijo dela se kako vzpodbudna in stabilizacijsko koristna. Zdrav in zadovoljen delavec bo vselej ustvaril več kot bolan, poškodovan in nezadovoljen. Glede bolniške odsotnosti pa je sploh treba pogledati v statistike in videli bomo, kakšno množino delovnih ur smo izgubili zaradi poškodb in bolniških izostankov delavcev.

Najbrž zato prizadevanje za večjo humanizacijo dela posledic ne sme biti samo predmet razprave na strokovnih konferencah in v zadolženih tehničnih službah, ampak stvar vseh delavcev, vseh samoupravnih organov in vseh delovnih skupnosti. Jasno pa je, da bodo morali nekateri za osvetljevanje tega vprašanja in izvajanje humanizacije dela se posebej poskrbeti.

Skupne službe za varstvo pri delu bodo tako morale v svoj krog deli: se posebej privzeti skrb za humanizacijo dela, predvsem spodbujanje in vsklajevanje te naravnosti po vsej delovni organizaciji. Posamezne delovne organizacije bodo morale poleg že uveljavljenih tehničnih, zdravstvenih in socialnih vidikov se bolj vključiti tudi druge vidike, kot so zlasti psihološki, sociološki in organizacijski.

V nekaj sekcij naj bi v vseh delovnih organizacijah sprejeli srednjeročne akcijske programe, se poprej pa naj bi uvedli že kolikor toliko učinkovit sistem predhodnega varstva pri delu. Bolje je že danes zavarovati nekaj, kot jutri vse, tudi razvojni, konstrukcijski in inovatorski načrti naj bi v večji meri kot doslej upoštevali zahteve humanizacije dela.

Tam, kjer so že dlje opazili konkretne težave delavcev pri opravljanju nalog, kjer so se vrstile poškodbe, naj bi takoj ukrepali in stvari ustrezno spremenili takoj. Bolj kot doslej bi kazalo poskrbeti za duševno ravnovesje delavcev, za njihov počitek in odmor. Pa tudi pri nagrajevanju je treba bolj kot doslej gledati na to, da delovni proces ne bo krnil človekove telesne in delovne celovitosti.

Skratka — zastaviti bi bilo treba marsikaj. Vse pa bi lahko izrazili z eno besedo: da bi bil delavec tudi pri delu človek v polnem smislu besede.

Mara Ovsenik

Uspešna inovacija za znižanje stroškov

Marjan Santel iz sentjernejskih Uporov je dobil lani priznanje za inovacijo — podaljšanje življenjske dobe steklenim posodam, ki jim pravijo stekleni zvonovi. Ta inovacija pomeni precejšen prihranek za TOZD Upori, saj teh zvonov rabijo precej in tudi dragi so.

Podaljšanje življenjske dobe je tako, da stekleni zvonovi služijo zdaj po mesec in več nad tisto življenjsko dobo, ki so jo imeli prej. Tako zdaj teh posod rabijo približno polovico manj kot prej, saj dlje služijo svojemu namenu. Tak stekleni zvon stane okrog šest tisočakov in ker jih je treba kupovati manj, je jasno prihranek kar soliden.

Marjan Santel.

In za kaj pravzaprav rabijo te steklene posode? V njih izvajajo breztkovno metalizacijo, to se pravi bakrenje in niklanje uporov. Marjan Santel je dosegel, da so stekleni zvonovi dlje uporabni, tako da je uporabil epoksi lepila, araldit in drugo. Zdalj pa za to »utrjevanje« uporabljajo proizvod domačega Donita »donipoks«, komponente a in b. Torej bistvo inovacije je tako, da stekleno posodo, ki jo kupujejo pri Koralu v Puli utrdijo in ji tako podaljšajo življenjsko dobo. To delo opravijo doma in sicer tako, da popravijo mehanske napake. Če začne zvon puscati, ga znova usposobijo za normalno delovanje po postopku, ki ga je predlagal inovator Marjan.

To inovacijo sta prijavila Anton Lenčič, ki je tudi sodeloval pri nalogi in Marjan Santel. Seveda je o tem razpravljala komisija, ki je ugotovila prispevek, oz. prihranek in oba inovatorja sta dobila nagrado — enkratni, vsak po 5300 din, kolikor so »znesle točke po pravilniku«, je povedal Marjan.

Marjan se ni član sentjernejskega Kluba inovatorjev, misli pa se vanj čimprej včlaniti. Širok tim inovatorjev daje veliko možnost odkrivanja in tehničnih izvedb novega, zlasti tistih izboljšav, ki jih je možno realizirati za sorazmerno majhen denar, je dejal na koncu Marjan.

F. Kotar

Manj nesreč v DO Zmaj

V Zmaju vsaj 12 let nazaj ne beležimo takšnega uspeha, kot smo ga dosegli v letu 1981, ko smo imeli vsega 21 nesreč pri delu, in to skupaj z nesrečami na poti z dela ali na delo.

Dosegli smo pogostost nesreč 4,8 na 100 zaposlenih, kar je občutno pod republiškim povprečjem za elektrokovinsko ali kemijsko industrijo. Rezultat resnosti poškodb pa nam bremenita dve težki nesreči na poti z dela, ki sta imeli za posledico izjemno dolgo bolezensko odsotnost, vendar je resnost poškodb, ki so nastale na delu majhna.

Laško trdimo, da je zmanjšanje števila nesreč pri delu v prvi vrsti odvisna od učinkovitosti odgovornih delavcev za izvajanje varstva pri delu, tj. predvsem od naših delodajalcev, ki delavce poučujejo o varnem delu, jim zagotavljajo osebna zaščitna sredstva, izvajajo kontrolo izpolnjevanja varnostnih ukrepov ter skrbijo za odstranjevanje najrazličnejših pomanjkljivosti varstva pri delu na zahtevo delavcev.

Letos precejšnje povečanje prodaje

Načrtovani obseg prodaje na domačem trgu lani v Široki potrošnji ni bil v celoti izpolnjen, saj je bilo prodanega kar za desetino manj od planiranega. Načrt prodaje sta pravzaprav izpolnili le dve temeljni organizaciji — Sprejemniki v Sezani in Tovarna gospodinjstev aparatov v Retečah.

Vse ostale temeljne organizacije so ob dokončnih obračunih ugotovile, da so prodali celo manj kot 90% načrtovanega obsega, pa še to le z ogromnimi naporji, ki so jim botrovala administrativne ovire nemotnega izpolnjevanja proizvodnih kooperacij in seveda neurejena preskrba z repromateriali. Ob nižji proizvodnji in vse večjih izvoznih zahtevah pa je seveda na dlani, da mora domače tržišče ostati prikrajšano.

Se v prvi polovici lanskega leta sta proizvodnja in prodaja v dobršni meri sledili planskim določilom, nato pa se je vse skupaj pričelo naglo slabšati, tako da je zaključek leta »prinesel« že zelo kritične rezultate. Ilustrativno so primerjalne številke: v primerjavi z letom poprej (1980) je bil obseg lanske prodaje na domačem trgu le za 15% večji. Vzrok temu seveda nikakor ni le nekonzistentno obdobje, saj so cene izdelkov za široko porabo realno celo padle — v preteklem letu so se namreč povečale le za boriš 10%.

V kakšen položaj je to pahnilo proizvajalec najbrž ni treba še na tem mestu posebej poudarjati, saj bomo o tem posebej poročali v okviru pregleda poslovnih rezultatov Široke potrošnje. Dejstvo pas je, da so izdelki tovarne Široke potrošnje izginjali s prodajnih polic dobesedno tako kot vroče žemije — in zaradi zelo nizkih cen še vedno!

To dokazuje podatek, da so letošnje zaloge gotovih izdelkov tako nizke kot še nikoli, saj so že prej nizke zaloge sedaj še manjše, v celoti le za 10 dni prodaje. V podobnem položaju so

resda tudi sorodni jugoslovanski proizvajalci, kar pa seveda ni nikakršna tolažba za trgovce, ki — če bo slo tako naprej — kmalu to ne bodo več, temveč k večjemu se distributerji izdelkov za široko rabo.

Letošnja prodaja se je v januarju s'ubo pričela. V primerjavi z letnim planom (mesečnim deležem) je bil rezultat le 70 odstoten, saj z izjemo sezanske TOZD Sprejemniki in Tovarne gospodinjstev aparatov v Retečah ni bilo tozda, ki bi dosegel prodajni načrt. Gledano v celoti (za obdobje letošnjega leta), pa je stanje pravzaprav drugačno kot je bilo v navadi poprej. Še nikoli namreč ni bilo zabeleženih toliko zaključenih poslov kot je to prav letos, saj je prodajni plan domala »pokrit«.

Takoj pa je treba zapisati, da tudi letos ne bo na tržišču toliko aparatov, kot bi jih lahko prodali. To bo še posebej neprijetno — če zapišemo le primer — za moške kupce, ki jim tudi letos ne bo na voljo dovolj brivnikov. Pojasnilo za pomanjkanje teh za osebno nego moških prepotrebni pripomoček, ni prav nič zamotano. Omejitev na področju proizvodnih kooperacij so še vedno (brivniki izdelujejo na Pržanu v kooperaciji z zahodnonemško firmo BRAUN), ogromno deviz pa je potrebnih tudi za vzdrževanje že prodanih brivnikov — predvsem za mrežice. Na področju Jugoslavije »brenči« že nič manj kot 1.400.000 brivskih aparatov z Iskrinim napisom, to pa seveda zahteva ogromno potrošnega materiala, ki mora biti vseskozi na voljo!

Z drugimi gospodinjstevskimi aparati bo letos bolje. Sesalnikov bo dovolj, električnih mešalnikov višjega kakovostnega razreda tudi, nekaj manj bo le izdelkov iz kooperacije z italijansko firmo GIRMI. Na kratko povedano botoraj v letošnjem letu na tržišču za domačega kupca še vedno leto pomanjkanja določenih artiklov, čeprav ne tolikšno, kot v prejšnjem letu. Vendar tudi tega še ni mogoče z gotovostjo trditi, saj je vprašanje kooperacij še vedno nerešeno!

Stane Fleischman

Iskra Commerce uspešno prodaja Zmajeve baterije

Še pred vstopom v Iskro, je tovarna baterij Zmaj tržila skoraj izključno prek lastne potniške mreže. S priključitvijo je potniško službo prevzela Iskra Commerce, postopno — zdaj samo v Zagrebu in Novem Sadu — pa bodo verjetno Iskrini trgovski potniki prodajali vse: poleg baterij tudi nekatere druge Iskrine izdelke.

Glede na organiziranost Iskre Commerce ima Zmaj pri prodaji baterij stike z dvema temeljnima organizacijama v IC — s TOZD Prodaja, ki zaposluje potniško službo, in TOZD Marketing, v okviru katere so Iskrina predstavništva v Jugoslaviji in skrbijo torej bolj za organizacijsko plat trženja.

Pred nedavnim je bil v Ljubljani delovni dogovor trgovskih potnikov v Iskri Commerce, ki prodaja baterije po Jugoslaviji. Takrat so izrekli nekaj kritičnih pripomb, da pa bralci ne bi spoznali samo ene plati, smo obiskali tudi delovni kolektiv Zmaj. Sprejela sta nas glavni direktor Franci Smolič in komercialni direktor Milan Vukašinič.

„Nekatere pripombe, ki so jih na sestanku v Ljubljani izrekli trgovski potniki,“ poudarja direktor Zmaja Franci Smolič, „so bile gotovo objek-

tivne in izhajajo iz njihovega konkretnega dela in se jim pojavljajo vse leto. Mnoge med njimi se ponavljajo iz leta v leto in jih žal ni moč odpraviti. Potniki se hudujejo zlasti zaradi pomanjkanja reprezentance, ne nad potnimi stroški itd.

Prav v zvezi s tema problemoma se v Zmaju dobro zavedamo tako nujnosti reprezentančnih stroškov kot tudi povečevanja potnih stroškov, toda zakonov o zmanjševanju teh stroškov nismo zapisali mi. Delno imajo potniki prav tudi zaradi premajhne izbire baterij, to pa le delno. Zmaj je v zadnjem času precej izpolnil svoj proizvodni program, med večje uspehe pa uvrščamo tudi obširen program svetilk.“

Komercialni direktor Milan Vukašinič je zatem predstavil lanskoletno prodajo baterij in načrte za letos. Zmaj je lani dosegel za skoraj 500 milijonov dinarjev celotnega dohodka, načrtovani program prodaje pa je uresničil 95-odstotno. Za letos predvidevajo za skoraj tretjino večji dohodek, to je 594 milijonov dinarjev.

Zmaj proda največ tako imenovanih minjok, nato ploščatih baterij, sledijo jim okrogle materije, uspešno pa so se uveljavili tudi s svetilkami. Zlasti je veliko zanimanje za plastične svetilke s ploščato baterijo.

O zunanje-trgovinskih prizadevanjih pa je spregovoril direktor Franc Smolič. Najprej je poudaril, da se je Zmaj usmeril v izvoz, in to organizirano, šele v letu 1979. Takrat so izvozili za 200 tisoč dolarjev. Leto pozneje so na konvertibilno področje prodali že za milijon dolarjev, lani pa še 300 tisoč dolarjev več. Polovico te vsote so prodali na konvertibilno tržišče, polovico pa na klirnsko.

„Z izvozom na konvertibilno tržišče pa si lani nismo zagotovili dovolj sredstev za uvoz repromateriala. Lani smo morali, prav tako na konvertibilnem tržišču, kupiti za milijon dolarjev surovin in repromaterialov, letos pa bo ta vsota še za četrtno večja. Prav zato načrtujemo izvoz v višini 2,1 milijona dolarjev, od tega za več kot 1,6 milijona na konvertibilno tržišče.

L. D.

VOLILNO-PROGRAMSKA KONFERENCA MLADIH DO AVTOELEKTRIKA

Razširiti delo na širši krog mladih

Preteklo sredo so se zbrali mladi iz treh osnovnih organizacij ZSMS novogoriške Iskre — Avtoelektrike na volilno-programski konferenci. Delegati iz OO delovne skupnosti skupnih služb, tozda Komerciala in tozda Inštitut za avtoelektriko so pregledali dosedanje delo, dogovorili so se za nove, še bolj razširjene akcije kot doslej ter izvolili tudi novo vodstvo. V tem novem mandatnem obdobju bo vodil mlade v treh OO Egon Leban iz tozda Komerciala. Njegova „desna roka“ pa bo dosednji predsednik Ranko Močnik iz tozda Inštitut za avtoelektriko. Tako so mladi soglasno sklenili na volitvah ob koncu konference.

Dosedanji predsednik Ranko Močnik je obširno poročal o delu mladih v preteklem mandatnem obdobju. Povedal je med drugim, da je v teh treh osnovnih organizacijah 119 mladih, vendar jih je le 69 vključenih v ZSMS. Zakaj je temu tako pa je le en poglavitni vzrok. Mladi se nočejo vključevati v delo mladinske organizacije, vsak med temi stremi le za tem, da mine delovni dan in da preživi prosti čas po svoje, velikokrat pa dokaj slabše, kot če bi sodeloval pri organizirani in dobro načrtovani akciji skupnega pomena.

Prav zato bo v bodoče ena poglavitnih nalog vodstva teh treh OO — vključiti čimveč mladih v to množično organizacijo in razširiti mladinsko delo na kar najširši krog mladih. Naj ob tem navedemo še en podatek, da je v zvezo komunistov vključenih 18 mladih iz teh OO, to pa se je zdelo delegatom konference premalo, zato bo ena izmed bodočih nalog v prihodnje tudi pomladitev zveze komunistov z mladimi, ki to zaslužio in ki so s svojim dosedanjim delom že pokazali, da lahko vstopijo med komuniste Avtoelektrike.

V razpravi, ki je sledila, je med drugimi sodeloval tudi Robert Žerjal, mentor mladih na nivoju DO, sicer pa vodja sektorja za organizacijo in študij dela ter predsednik komisije za izvajanje zakona o združenem delu. Mlade je pozval naj pri samoupravnih odločitvah važnejšega pomena (razni referendumi, sprejemi samoupravnih aktov) o tem posebej razpravljajo, naj

zavzamejo določeno stališče, saj je čestokrat prav glas mladih pomemben faktor pri odločitvah — pomembnih za celotno delovno skupnost, je poudaril tovariš Žerjal.

Ko so obravnavali program za bodoče delo, so se dogovorili, da bo slonel — razen specifičnih aktivnosti, vezanih le na te tri Osnovne organizacije, na programu dela konference OO ZSMS na nivoju DO, na nivoju občinske konference in SOZD Iskra. Sklenili so tudi, da bodo povečali aktivnosti na samoupravnem področju, še aktivneje bodo poglabili sodelovanje z ostalimi DPO, nadaljevali bodo tradicionalno sodelovanje z vojaki iz obmejne karavle Lokvica na Krasu, več bodo naredili na področju informiranja, navezali bodo tesnejše stike z ostalimi OO v SOZD Iskra ter se že letos z nekaterimi srečali (prvo tako mladinsko srečanje načrtujemo že v tem mesecu z mladimi iz TOZD Mehanizmi Lipnica) in kot smo že omenili — pregledali bodo možnosti za sprejem najzaslužnejših mladink in mladincev v zvezo komunistov, ter poiskali najboljši način za pritegnitev kar največjega števila mladih za delo v tej najmlajši politični organizaciji.

Ob koncu so se dosedanjemu predsedstvu, še posebej pa predsedniku Ranku Močniku pristrčno zahvalili za ves vložen trud in opravljeno delo, novoizvoljenemu vodstvu in predsedniku Egonu Lebanu pa so zaželeli kar najbolj uspešno delo in vodenje mladih v teh treh osnovnih organizacijah.

Marko Rakušček

Veljavljavanje produktivnega koncepta v praksi

Od sprejetja samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo sta minili dobri 2 leti. Z namenom, da bomo skupno izvajali tržno dejavnost, je bil med drugim konstituiran tudi subjekt skupnega pomena TOZD Trzenje. O organiziranosti delovnega procesa, dosežkih in težavah, ki so jih zabeležili v tem obdobju, smo se pogovarjali z Asimom Pervizom, poslovodnim organom te temeljne organizacije.

V TOZD Trzenje so omenjeni organizaciji Avtomatike združuje 212 delavcev iz dveh dotedanjih podjetij: iz delovne skupnosti in iz TOZD Inženiringi. Izhajajoč iz tega je potrebno najprej pripraviti enoten koncept o postopni graditvi močne delovne organizacije, ki bi služila vsem potrebam v delovni organizaciji. Sem spadajo tako obveznosti o dolgoročnih proizvodnih usmeritvah, politika cen, politika kreiranja razvojnih nalog ipd. Zaveze so bile, vendar pa danes lahko povemo, da smo del v sporazumu obeh obveznosti opravili.

Organizacijsko smo povezani v 7 področjih: področje avtomatizacije v prometu, v industriji, energetiki, v področje avtomatizacije varjenja, v mehanizaciji, področje alarma, napajanja ter elementov avtomatizacije. Poleg nastetih delujejo se naslednje strokovne službe, ki opravljajo naloge potrebe prodajnih področij in delovne organizacije: mednarodna menjava dela, marketing, ekonomika in sekretariat. Šeasoma so se predvsem v TOZD materialne proizvodnje pokazale tudi potrebe, da bi zanje opravljali dela, ki pokrivajo nabavna področja.

Akcija v smislu čimvečje povezanosti vsotnega delovanja v Avtomatiki je pogojena delno tudi s težavami, ki se pojavljajo, tako na domačem, kot na tujem nabavnem trgu. Čeprav lahko povemo, da v naši TOZD združujemo celotno komercialno — marketingovo funkcijo v delovni organizaciji, to ne pomeni, da je vse narejeno in urejeno.

Tržni pogoji so se v zadnjih letih bistveno spremenili. Čuti se restrikcija na določenih področjih, zato je potrebno z njo kvaliteto kreirati tržne akcije, tega se dobro zavedamo tudi v TOZD Trzenje in naša naloga je, da postavimo motor, ki poganja vse strukture v razvoju, proizvodnje do končne realizacije. Po drugi strani pa želimo usmeritev zahteva določeno kakovostno prestrukturiranje, kot tudi dopolnitev znanja obstoječega kadra.

Vaše delo je dnevno vezano na delovno organizacijo Iskra—Commerce.

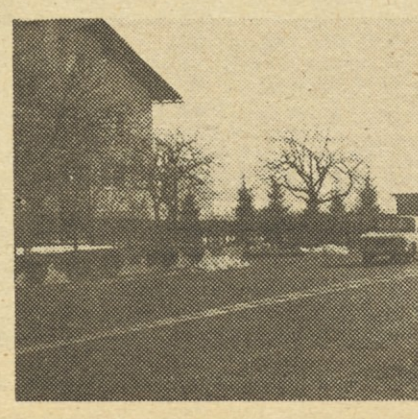
Element	1981	1982	1983
Letni prihodek	3.298.796.000,00	4.049.171.000,00	5.426.568.000,00
Obhodek	1.107.182.000,00	1.351.225.000,00	1.707.476.000,00
Prodaja na DT	2.538.426.806,82	3.339.811.373,89	3.700.553.601,00
izvoz:			
konvert. — US\$	5.802.000,00	7.198.000,00	13.718.000,00
diring — C1 \$	4.862.000,00	9.750.000,00	9.160.000,00
konvert. — US\$	7.328.000,00	7.835.000,00	12.012.000,00
diring — C1 \$	304.000,00	900.000,00	-
štev. zaposlenih	3.604	3.669	3.748

Za zaključek bi rad povedal se to: spremenili smo že prepočasno uvajanje izdelkov, tako na domače, kot na tuja tržišča. Vendar nekaj pomembnih novosti, ki ponovno potrjujejo našo pravilno programsko usmeritev smo v preteklem letu le zabeležili: — v sosednjo Bolgarijo smo plasirali modularni mikroracionalni sistem [1-30] — z nekaj zamude smo atestirali programsko naprave za obdelovalne stroje (PNC 40 in PNC 50)

Nevaren prehod čez cesto

TOZD TGA, Reteče — V sredo, 3. marca, se je na neosvetljenem prehodu čez cesto Ljubljana — Škofja Loka, pri avtobusnem postajališču v naselju Reteče, pripetila prometna nesreča, v kateri so bili ranjeni štirje pešci, delavci temeljne organizacije Tovarna gospodinjstkih aparatov iz Reteče.

Nekaj pred sesto uro zjutraj so iz avtobusa množično izstopali delavci bližnje Iskrine Tovarne gospodinjstkih aparatov. Avtobus jih resnično pripelje v neposredno bližino delovnih mest, vendar je postajališče na nasprotni strani ceste kot tovarna: prehod ni osvetljen, ni označen s svetlobnim znakom, voznik, ki pripelje iz ljubljanske

V ospredju je Tradicije NOV prenašamo na mladi rod

V Skupnih službah Iskre IEZE se je pred meseci zaposlil Saso Leban v kadrovske službi. Ta diplomirani organizator kadrovske smeri opravlja delo organizatorja izobraževanja. Ker je ta delokrog nalog sorazmerno nov, smo ga nekoliko povprašali, kakšno je pravzaprav njegovo delo.

Povedal nam je, da je bila že pred njim zaposlena organizatorica izobraževanja, ki je skrbel za stipendiste in studij ob delu. Pokazalo pa se je, da je organizacija izobraževanja vse zahtevnejša, zlasti ob usmerjenem izobraževanju, ki je preneslo del študijskega procesa, oz. pridobivanja znanj v združeno delo.

Predvsem praktični del srednješolcev je zdaj med študijem na skrbi tovarn, ki tako usposabljuje take poklice in tako, kakor jih rabijo ali jih bodo rabili.

Ta naloga pa ni niti enostavna, niti lahka. Za vsa praktična znanja, za proizvodno delo in prakso je treba izdelati natančne, metodične in praktične načrte, da se bo začetnik ob praktičnem pouku navadil samostojnega dela na specializiranem področju za stroji, v tehnologiji, razvoju in še kje.

Sicer pa nam je Saso strnil svoje naloge v štiri glavne skupine. Tako meni, da bo moral organizator izobraževanja skrbeti: za enotno zasledovanje potreb po izobraževanju, za strokovno pomoč kadrovske službi TOZD pri izvajanju programov usmerjenega izobraževanja, tretja naloga je usmerjanje v poklice, ki jih TOZD potrebujejo zdaj in v prihodnjih letih, četrta naloga pa bo skrb, da bo funkcionalno izobraževanje bolj prilagojeno sodobnim programom, ki jih omogoča usmerjeno izobraževanje. Izbor smeri ali bolje programa izobraževanja ne sme biti prepuščeno slučajju, saj rabijo strokovni delavci čisto določena znanja za specifične potrebe proizvodnje v TOZD pa tudi za programske, tehnološke in druge naloge.

Saso Leban pravi, da je Iskra — IEZE sorazmerno dobro pripravljena na delo v usmerjenem izobraževanju. To pa je sad zelo strokovnega in učinkovitega zlasti praktičnega pristopa kadrovske službe v delovni organizaciji in v TOZD.

sredno povezano premajhno pazljivost pešcev, pa imamo »izpolnjene vse pogoje« za nezgode!

Le nezgode pa se tudi dogajajo! Leta 1978, npr. je ta nevarni prehod čez cesto terjal dve smrtni žrtvi: pred štirimi žrtvami nedavne nesreče, ko je voznik osebnega vozila na poledeneli cesti prepoznal zavrl in zapeljal v množico, je bilo podobnih primerov še več.

Žal pa ugotavljajo v tovarni, da vse to se ni dovolj, da bi poskrbeli za boljso prometno varnost z ustrežno osvetlitvijo, prometno signalizacijo ali celo s premetivijo postajališča na primernejše mesto.

Odgovornosti (in finančnega bremena) noče prevzeti nihče: republiški inspektor za ceste je ob ogledu sicer potrdil, da je pomanjkljivosti obilo, vendar je ugotovil tudi, da ta cestni odsek ne sodi v njegovo pristojnost.

Odgovorni občinski organi ugotavljajo, da sredstev za ureditev pomanjkljivosti nimajo v srednjeročnem načrtu, tovarna sama pa seveda tudi ne zmore na svojo pest pričeti urediti — čeprav samo del — slovenskega cestnega omrežja. Ob ugotovitvah, da vsem nevarnostim navkljub le še ni izgledov, da bi delavci Tovarne gospodinjstkih aparatov v Retečah varneje prihajali na delo, lahko samo še upamo, da jim bo sreča mila (in prihodnji srednjeročni plani bolj naklonjeni)...

Stane Fleischman

Predsednik aktiva Zveze borcev v Invest servisu Milorad Spasojević — Mičo že več let vodi borčevsko organizacijo v Invest servisu. Zanimiv mož je to, žal pa zelo redkobeseden. No, nekaj smo vendarle izvedeli, ko smo ga vprašali, kaj dela organizacija Zveze borcev v Invest servisu.

Milorad Spasojević — Mičo.

»Mislim, da je naša najvažnejša naloga, da prenesemo tradicije narodno osvobodilnega boja na mlajše generacije. Ta veliki čas je dal našim narodom izkušnje, ki jih moramo porabiti. Izkušnje smo si pridobili za ceno krvi tisočev in že to je samo po sebi izkušnja in primer, ki nas obvezuje. Pojmi: svoboda, enakopravnost, bratstvo, solidarnost in revolucija, so več kot pojmi, so več kot dejstvo, to so pogoji življenja. Vse te vrednote smo partizani razumevali same po sebi. To je bil pogoj da preživis, to je bil pogoj, da smo dosegli veliki cilj: svobodo.« Tako pravi Mičo z vsjo prizadetostjo.

V borčevski organizaciji Invest servisa je 17 članov. Večkrat se dobijo, vsako leto pa napravijo ekskurzijo v spominska mesta iz osvobodilnega boja. Tudi lani so načrtovali tak spominski izlet, a so se mu potem zaradi stabilizacije odpovedali. Mislili so iti v Bosno. Vlečejo jih kraji velikih spominov: Kozara, Sutjeska in še vrsta imen in tisoči tovarišev, ki nemo pričajo o zvestobi naši stvari, o zvestobi, ki so ji posvetili življenja.

Sicer pa borec v Invest servisu se vedno radi delajo. To je tudi njihov cilj. Aktivni so seveda na delovnih mestih, prav tako pa v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Tu pravzaprav tudi prenašajo tradicije na mladi rod. Prek sindikalnih razprav

Sklepi 12. zasedanja DS SOZD Iskra (25.2.1982)

DS potrdi sklepe 11. zasedanja DS SOZD Iskra z dne 10. 2. 1982 in sprejme na znanje informacijo o izvršitvi oz. izvajanju sklepov, s tem da se sklep št. 146 pod tč. 1. dopolni in glasi:

DS sprejme poročilo predsednika KPO SOZD o poteku nadaljnjih dogovorjanj na področju računalništva vključno s prečitanim dogovorom z dne 17. 12. 1981, ki so ga podpisali Anton Stipančič in Miloš Kobe s strani Iskre ter Janez Skrubej s strani Delte in podpira dosedanje aktivnosti kolegijskega organa SOZD na tem področju.

Na osnovi podane obrazložitve Zorana Poliča in predsednika odbora za usklajevanje Štefana Perčiča, podanega predloga in obrazložitve Miloša Kobeta ter predloga odbora za usklajevanje in izvršilnih organov DS ter predloženega gradiva, sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij naslednje sklepe:

- DS sprejme Poročilo delegatskega odbora za usklajevanje planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981-85.
- DS sprejme predlog Letnega programa SOZD Iskra za leto 1982 za uresničevanje ciljev in obveznosti iz Samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981-85.
- Ustrezne pogodbe in letni program med Iskro Commerce in DO morajo podpisniki predložiti planski službi SOZD do konca prvega trimesečja, tako da jih le-ta vključi v letni program SOZD Iskra za leto 1982.
- DS ugotavlja, da celotna vlaganja v razvojno-raziskovalno dejavnost SOZD Iskra za srednjeročno obdobje 1981-85, tako ne v oceni realizacije za leto 1981, kot ne v planu za leto 1982. V večini DO vlaganja v RRD ne sledijo osnovnemu dogovoru, da bodo naraščala hitreje kot dohodek. Porast vlaganj je v mnogih DO celo manjši od stopnje inflacije, kar pomeni realno zmanjševanje vlaganj. Ker take tendence lahko resno ogrozijo zastavljeno prestrukturiranje proizvodnih programov in s tem zavrejo dolgoročni razvoj Iskre zadožuje DS organe upravljanja DO, da do konca marca t.l. ugotovijo vzroke za odstopanje od dogovorov in sprejmejo ukrepe za zboljšanje stanja ter da mu o tem poročajo.

Na osnovi podane obrazložitve predsednika odbora za varstvo pri delu in humanizacijo dela Jožeta Štruklja in predloženega gradiva, sprejme DS soglasno naslednja sklepa:

- DS sprejme zaključke 2. strokovne konference o humanizaciji dela v SOZD Iskra z dne 28. 1. 1982.
- DS zadožuje Odbor za varstvo pri delu in humanizacijo dela, da v skladu s svojimi nalogami in na osnovi teh zaključkov pripravi program svoje aktivnosti in določi konkretne naloge z nosilci nalog in roki za izvedbo nalog do 30. 4. 1982.

Na osnovi podane obrazložitve Fabia Škopaca, predloga odbora za finance ter predloženega gradiva in podanega predloga delegacije Elektrozeve, sprejme DS v soglasju s podanimi stališči delegacij naslednje sklepe:

- DS dodeli iz združenih sredstev rezerv SOZD Iskra sanacijske kredite za delno pokrivanje izgub v poslovanju za leto 1981 za posamezne temeljne organizacije v višini kot sledi:
    - DO Široka potrošnja, TOZD TV Pržan 20.000.00000 din
    - DO Avtoelektrika, TOZD Žarnice 1.500.000,00 din
    - DO Elektrozeve, TOZD TTS 20.200.000,00 din
    - DO Elektrozeve, TOZD Usmerjene Zveze 36.800.000,00 din
- Kreditni se odobrijo pod naslednjimi pogoji:
- kreditna doba 5 let
  - obrestna mera 6 %
  - polletne anuitete
  - zapadlost 1. anuitete 15.3.1983
  - jamstvo: bianco menica z menično izjavo
- DS pooblasti Iskra banko za sklenitev kreditne pogodbe z DO v skladu s 24. členom Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra.
- DS pooblasti Odbor za finance skupaj s člani KPO (Kobe, Polič in Škopac), da proučijo predložene sanacijske programe in, v primeru ustreznosti le-teh odobrijo šrpanje sredstev rezerv, o čemer poročajo na naslednji seji DS po sklenitvi pogodbe.
  - DS sprejme predlog sanacijskih ukrepov v DO Elektrozeve s tem, da se ukrepi iz tč. 3 predloga izvršijo v rokih, ki jih predvideva zakon.
- Preostali del kredita za kritje izgub v DO Elektrozeve se zagotovi s strani Iskra banke. Kritje izgube se izvrši pod pogoji, ki jih določijo kreditodajalci ter v smislu točke 3 iz predloga sanacijskih ukrepov.
- DS pooblasti dosedanje komisijo KPO SOZD (Kobe, Sekirnik, Polič in Škopac), da nadzoruje izvajanje sanacijskega programa v DO Elektrozeve in mu o tem občasno poroča.
- Na osnovi podane obrazložitve in predloga Pavla Gantarja ter stališča delegacije Elektromehanike, sprejme DS soglasno naslednje sklepe:
- DS v skladu s 68. in 121. členom Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra predlaga delavskim svetom TOZD, da obravnavajo predlog za vstop DO Delte v SOZD Iskra ter, da do njega zavzamejo stališča.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Delali le za tekoco in družbeno porabo

Obsirno smo že poročali o poslovanju posameznih temeljnih organizacij v Iskri Commerce. Tokrat bomo več pozornosti namenili poslovnim rezultatom celotne delovne organizacije, ki smo ji v Iskri zaupali nalogo trženja na domačem in tujih tržiščih.

Iskra Commerce je lani dosegla fakturirano realizacijo v višini nekaj manj kot 12 milijard dinarjev. S tem je presegla lanskoletni načrt za 9 odstotkov, realizacijo iz 1980 leta pa skoraj za tretjino.

Za leto 1981 je bil značilen izredno velik vpliv cen na nominalno rast finančnih rezultatov. Rast cen je se kako vplivala na celoten prihodek, ki je bil za 32 % višji kot leto prej, ob skoraj 43 % rasti inflacije pa sta rast celotnega prihodka in dohodka (29 %) dokaj skromna.

Vsekakor je pomemben tudi podatek, da je bila rast porabljenih sredstev le za 0,8 % večja od rasti celotnega prihodka, to pa je bilo dovolj, da so dohodek v primerjavi z načrtom uresničili le z indeksom 101.

Po obračunu porabljenih sredstev znaša doseženi dohodek milijardo stoena dvajset milijonov dinarjev, kar je za 29 % več kot leto prej in za 1 % več kot so načrtovali.

Za skupno in splošno porabo je Iskra Commerce morala iz omenjenega prihodka poravnati za več kot za 85 milijonov dinarjev. Te obveznosti so tako visoke predvsem zaradi spremenjenega sistema financiranja zdravstva, izobraževanja in raziskovanja in

so porušile normalno primerljivost podatkov. Gotovo zadošča že podatek, da je indeks povečan za splošno in skupno porabo znašal 224.

Zaradi povečanih obveznosti so v Iskri Commerce dosegli čisti dohodek v primerjavi z načrtovanim le 98-odstotno, in je znašal okoli 630 milijonov dinarjev. Od te vsote so porabili za osebne dohodke 426 milijonov dinarjev, to je 2 % več kot so načrtovali in za četrtino več kot leta 1980. Ustvarjeni čisti dohodek znaša na ravni Iskre Commerce dobrih 176 milijonov dinarjev, kar pa je le 88 % od načrtovane vsote.

Za krajši komentar in oceno o poslovnih rezultatih v Iskri Commerce v minulem letu smo zaprosili tudi direktorja računovodskega področja v Iskri Commerce Franca Borka. Tole nam je med drugim povedal: „Iskra Commerce ne more pokriti obveznosti iz čistega dohodka.

Da ne bo pomote obveznosti do družbe se lahko pokrijemo, vendar pa ne obveznosti do združevanja za razvojne programe v okviru SOZD Iskra, oz. obveznosti do vračila anuitet. Lahko torej rečemo, da smo dejansko delali za tekočo in družbeno porabo, rezultat pa je praktično negativna ničla. Zaradi inflacije, ki nam je omogočila večji promet in večjo fakturirano realizacijo in številnih dajatev nismo prigrisali nič denarja, ki bi ga lahko namenili za razširjeno reprodukcijo in za pokrivanje zalog.

L. D.

Seminar za aktiviste društev

Zveza društev za pomoč duševno prizadetim SR Slovenija je v sodelovanju z društvom za pomoč duševno prizadetih občine Kranj, organizirala dvodnevni seminar za aktiviste vseh registriranih društev v Sloveniji. Seminar je bil dne 25. in 26. 2. 1982 v prostorih hotela Creine v Kranju. Glavni namen seminarja je bil še bolj aktivno delati in pomagati populaciji duševno prizadetih in njihovim staršem. Seminarja se je udeležilo 65 aktivistov, večinoma so bili predsedniki in tajniki občinskih društev in člani Zveze društev. Predsednik Zveze društev Tomazin je vse navzoče pristrčno pozdravil in jim zaježilo obilo uspešnega delanja v seminarju. Še posebej je pozdravil Lidijo Sentjuro, članico sveta federacije in Nagodeta, predsednika koordinacijskega odbora za družbeni standard in aktivnost invalidov pri Republiški konferenci SZDL.

Preden se je začel uradni del seminarja so prisotni prisluhnili še poročilu o delu zveze, finančnemu poročilu zveze in programu dela za prihodnje obdobje. Bistvenih pripomb na poročila ni bilo, prevladovalo je mnenje, da še niso izkoriščene vse možnosti za še bolj aktivno delo, to velja predvsem na relaciji Zveza občinska društva. Da so bila mnenja opravičena, je pokazala tudi razprava.

Vsem prisotnim je bila dana možnost, da poročajo o svojih problemih in uspehih na področju njihovega dela v društvih.

Iz samih poročil se je hitro dalo razbrati, da bo v prihodnje potrebno več narediti predvsem na naslednjih področjih:

— osveščanje staršev in javnosti, delo s starši, tesno sodelovanje in pomoč pri iskanju zaposlovanja prizadetih oseb, odkrivanje novih primerov, včlanjevanje novih aktivnih članov, sodelovanje z SIS, OZD in drugimi humanitarnimi organizacijami, predvsem z občinskimi društvi za pomoč duševno prizadetim v Sloveniji in s samo Zvezo društev SR Slovenije. Nekatera področja so takega značaja, da jih bo treba kompleksno in enotno reševati v okviru republike. So področja, kjer bo potrebno celo razmišljati o spremembi zakona, kot na primer ugotavljanje statusa invalida za duševno prizadete. Veliko je bilo govora pa tudi kritike na račun izgradnje tretjega zavoda v Ljubljani. Namesto, da bi bila izgradnja v zaključni fazi saj se že vleče več let pa še ni vzidan niti temeljni kamen. S tem nam propadajo ogromna sredstva, ki so bila v ta namen težko zbrana po vsej Sloveniji.

Poudarim naj, da na izgradnjo tretjega zavoda težko čakamo Gorenjci, še posebej pa Kranjčani, saj smo po številu varovancev, ki so vključeni v različnih zavodih po Sloveniji glede na število prebivalcev med prvimi v Sloveniji. Eden od vzrokov, da smo se aktivno vključili v razpravo tudi Kranjčani, je tudi ta, da z adaptacijo zavoda Matevža Langusa v Kamni Gorici in z izgradnjo rehabilitacijskega centra za Gorenjsko ne bo nič, ker je vse skupaj splavalo po vodi, čeprav je bila za rehabilitacijski center študija že izdalana in tudi na nekaterih forumih obravnavana. Vsi pa smo bili enotnega mnenja: če bi pri reševanju problematike duševno prizadetih upoštevali samo to, kar je v zakonih napisanega, bi bilo na tem področju veliko manj problemov. Prisotni smo bili seznanjeni z novimi predpisi glede finančnega poslovanja in pa z organizacijo za seminarje staršev, oz. družin, ki jih bo tudi letos organizirala Zveza društev. Seminarji bodo v Črni na Koroskem, Pohorju, Kranjski gori in Umagu. Maks Perkovič

ZAHVALA OB ODHODU V POKOJ

Vsem sodelavcem in sodelavkam oddelka tehnične kontrole se pristrčno zahvaljujem za podarjena darila.

Ob tej priložnosti se najlepše zahvaljujem samoupravnim organizacijam Tovarne električnih orodij za podarjeno plaketo in knjigo Zgodovina Slovencev. Hkrati najlepša zahvala vodstvu oddelka tehnične kontrole in vsem samoupravnim organizacijam ter družbenopolitičnim organizacijam za lep sprejem in poslovanje ob odhodu v pokoj. M. B.

Za boljšo povezanost mladih Telematike

Z obiskom v dislocirani TOZD TEL na Blejski Dobravi so predstavniki mladinskega vodstva Telematike zaključili serijo obiskov v osnovnih organizacijah mladine, ki naj bi prispevali k medsebojni seznanitvi in večji akcijski povezanosti mladih v okviru nove delovne organizacije.

Iz mladinskega vodstva Telematike so se srečanja na Blejski Dobravi udeležili Janja Žlebnik, Jože Hribar in Rado Gabrovec, iz TOZD TEL pa sekretar OO ZK Janez Uršič, predsednica sindikalne organizacije Metka Vister, evidentirani predsednik OO ZSMS Boris Kus in sekretarka TOZD Irena Strajner ter še nekateri mladinci.

Irena Strajner je goste seznanila s stanjem na področju samoupravnega in družbenopolitičnega življenja v TOZD. Že uvodoma je omenila dosedanje slabe povezave z nekdanjo Elektromehaniko, ki se tudi v novi DO Telematiki doslej niso bistveno izboljšale. Izrazila je mnenje, da je glavni problem za tako stanje v dislociranosti TOZD TEL pa tudi v manjšem interesu za povezovanje.

Mladi iz TOZD TEL dosti bolje sodelujejo z družbenopolitičnimi organizacijami v okviru TOZD, s komunisti in sindikatom. OO ZSMS samostojno sicer skoraj ne deluje, uspešno pa se vključuje v delo drugih DPO. V nove samoupravne organe in delegacije je vključenih kar 33 mladincev, kar pomeni 27-odstotno zasedbo mladih. OO ZSMS se uspešno povezuje z mladino v občini Jesenice, saj ima z njo očitno močnejše skupne interese kot s kranjsko.

Mladi se vključujejo predvsem v športno rekreacijsko in kulturno dejavnost, očitno pa so premalo vključeni v tehtnejše družbenopolitično dogajanje, zlasti v prizadevanja za uresničevanje samoupravljanja in utrjevanje samoupravnega družbeno-ekonomskega položaja delavcev. Izključno manifestativne akcije bržkone niso odraz tistega delovanja mladih, ki bi ga lahko sprejeli za dokaz, da je njihova osnovna organizacija našla ustrezno mesto in veljavo, kakršna ji kot družbenopolitični organizaciji v okviru TOZD pripada.

Očitno je bilo v TOZD TEL doslej premalo storjenega za mladinski podmladek, za usposabljanje mladih družbenopolitičnih delavcev in za njihovo večjo samostojnost v okviru lastne osnove organizacije mladine. Te stvari bo bržkone treba spreminiti, saj čas s svojimi aktualnimi družbenoekonomskimi težavami gotovo ni tak, da bi ne potreboval tudi zavzete akcije mladih za odpravljanje problemov.

Verjamemo, da se različni družbenopolitični dejavniki v TOZD TEL tega problema zavedajo. To potrjuje dejstvo, da so se formiranje mladinske organizacije lotili resneje. Evidentirali so bodočega predsednika. Mladi bodo te dni pripravili svoj akcijski program, hkrati pa bodo sklicali pro-

gramsko volilno konferenco mladine, kateri bodo izvolili novo vodstvo in konkretnije pogovorili o svojem bodočem delovanju.

Kot že v uvodu omenjeno, je serija delovnih obiskov mladinskega vodstva Telematike z obiskom v TOZD TEL za tokrat zaključena. Potrdila se je potrebnost takih obiskov. Stanje na področju delovanja osnovnih organizacij mladine je postalo bolj jasno. Ponekod so bili prav obiski vzrok, ki je dogajanje nekoliko zaživel. Upajmo, da bo iz tokrat posejanih zrn pognala kašpovod seveda ne bo.

Zlasti v dislociranih TOZD, kot MSO in TEL, bo potrebno še dosti truda, da bo delo mladih zaživel do tiste mere, ko bi smeli biti zadovoljni. Prav tako tudi aktivnost mladih v kranjskih TOZD delovnih skupnostih ni zadovoljiva. Mladinska organizacija očitno še nima povsem jasne, ki ji kot družbenopolitični organizaciji pripada. In na mladih je, da si to mesto pridobi. Kazimir Mohorčič

Praznovanje dneva žena

Komisija za kulturo pri organizaciji Zveze sindikatov v Iskri na Blejski Dobravi je ob 8. marcu pripravila pestro proslavo. K sodelovanju so povabili folklorno skupino Društvo upokojencev Javornik - Koroska Bela, kije zaplesala venček gorenjskih narodnih plesov.

Tako kot vsako leto se je valobil odzvala tudi skupina malčkov in predšolskih otrok vrtca z Blejske Dobrave. Pripravili so pristrčen program recitativnih in pesmi, namenjen ženskam pa tudi svojim mamicam, ki so zaposlene Tovarni telefonskih enot.

Vsekakor pa ne smemo pozabiti tudi recitatorjev temeljne organizacije: Stanke Črv, Vilme Kežar, Zvonke Vindišar, Marine Koblar, Sam Gardenerja, Borisa Berginca ter Vinko Freliha, ki je igral na harmoniko. Počastitev dneva žena je bila odprta tudi tradicionalna razstava ročnih del delavk Tovarne telefonskih enot.

Dan žena so proslavili tudi v Iskri njih tovarnah v Kranju; na Laborah. Tovarni stikal, v Števcih in Tovarne električnih orodij so sindikalni delavci organizirali proslavo. Nastopili so recitatorji in moški pevski zbor Iskra.

A. Jug, A. B.

(Nadaljevanje s 5. strani)

- DO Delta vstopa v SOZD Iskra s tem, da:
  - izstopi iz SOZD Elektrotehna,
  - sprejme Samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Iskra ter Statut SOZD Iskra (referendum dne 31. 3. 1982),
  - takoj po uspelem referendumu o vstopu v SOZD Iskra uporablja firmo Iskra Delta
  - se TOZD Računalniki izloči iz DO Telematika in se združi v DO Delta ter tako zaradi organizacijskih sprememb preneha (referendum dne 31. 3. 1982),
  - DO Delta soglašajo z združitvijo TOZD Računalniki v DO Delta ter sprejme pravice in obveznosti TOZD Računalniki (referendum dne 31. 3. 1982),
  - uskлади do 1. 7. 1982 svoje samoupravne splošne akte z določili Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra, Statutom SOZD Iskra ter ostalimi sprejetimi samoupravnimi sporazumi in splošnimi akti SOZD Iskra,
  - sprejme do 1. 7. 1982 ostale samoupravne splošne akte ter samoupravne sporazume SOZD Iskra z vsemi pravicami in obveznostmi, ki iz njih izhajajo,
  - DS DO Delta razpiše dopolnilne volitve v delavski svet DO Iskra Delta, ki naj se izvedejo na dan referenduma t.j. 31. 3. 1982. Namen dopolnilnih volitev v delavski svet DO Iskra Delta je zagotoviti ustrezno zastopanost delavcev TOZD Računalniki v organih upravljanja DO Iskra Delta.

- DS pogojno z uspehom referendumov o združitvi TOZD Računalniki v DO Delta in DO Delta v SOZD Iskra, ter s pozitivnimi stališči delavskih svetov TOZD, do predloga DO Delta za vstop v SOZD Iskra, razpisuje na temelju čl. 70 v zvezi s čl. 65 1 in čl. 83/2 Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra ter 50, 51 in 52 člena Statuta SOZD Iskra, dopolnilne volitve v DS SOZD in Odbor za samoupravni nadzor SOZD v volilni enoti DO Iskra Delta.

DO Iskra Delta voli skladno z določili člena 65 1 ter 83/2 Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD Iskra glede na število delavcev (cca 700) naslednje število delegatov: — v DS SOZD Iskra 2 delegata

— v Odbor za samoupravni nadzor SOZD 1 delegata

Kandidacijski postopek v DO Delta izvedeta po čl. 15 in 17 Zakona o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovnih organov v OZD (Ur.l.SRS št. 23/77) organizacija sindikata DO Iskra Delta.

Volitve je treba izvesti dne 31. 3. 1982.

Delavski svet DO Iskra Delta imenuje volilno komisijo v skladu s 12. členom cit. zakona ter določili Statuta DO Iskra Delta, v kolikor ne obstoja stalna volilna komisija.

Ves postopek za izvedbo volitev izvede volilna komisija DO Iskra Delta in volilni odbori v skladu s cit. zakonom in Statutom DO Iskra Delta. Predsednik volilne komisije mora takoj po izvedenih volitvah dostaviti volilni komisiji SOZD Iskra imenovani na 11. zasedanju dne 10. 2. 1982:

— zapisnik volilne komisije o ugotovitvi izida volitev in

— pisne izjave izvoljenih kandidatov o sprejemu kandidature

Volilna komisija SOZD Iskra imenovana na 11. zasedanju DS SOZD Iskra po prejemu volilnega materiala, t.j. zapisnika volilne komisije z izjavami izvoljenih kandidatov, ugotovi izid volitev ter ga objavi v glasilu Iskra in izda izvoljenim kandidatom potrdila o izvolitvi. O izidu volitev poroča na 1. zasedanju DS SOZD Iskra po opravljenih volitvah.

Na osnovi podane obrazložitve Antona Stipanica in Janeza Kerna ter predloženega predloga KPO in KOS SOZD Iskra, sprejme DS soglasno naslednje sklepe:

- DS odpevuje Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med SOZD Iskra in KK Iskra Olimpija na osnovi 9. člena sporazuma s 1. 1. 1982 z enoletnim odpovednim rokom.
- DS se strinja, da prenehajo obveznosti ekskluzivnega propagiranja imena Iskre s strani KK Iskra Olimpija že v tekmovalni sezoni 1982/83 s tem, da KK Iskra Olimpija lahko sklepa pogodbe o propagiranju, vključujoč tudi ime kluba, z drugimi zainteresiranimi partnerji.
- Za premostitev težkega finančnega položaja v KK Iskra Olimpija, ki bo nastal v letu 1983, bo SOZD Iskra predvidela v sredstvih športnih mecenstev v okviru institucionalne propagande za leto 1983 del sredstev za propagando, ki jo bo vršil KK Olimpija. Višina teh sredstev lahko predstavlja največ polovico sredstev, ki jih bomo v letu 1982 dodelili KK Iskra Olimpija na osnovi sporazuma. Obveznosti KK Olimpija za ta sredstva bodo urejene s posebno pogodbo o izvajanju propagande v letu 1983.
- DS pooblašča komisijo imenovano s strani KOS in KPO SOZD za nadaljnje razgovore. Na predlog predsednika KPO SOZD razreši DS člana kolegijskega poslovnodnega organa SOZD Iskra za stike z javnostjo tov. Ivana Cvara z 31. 1. 1982. DS sprejme na znanje informacijo delegata Široke potrošnje o nezdgi in posledicah eksplozije boilerja v TOZD Sprejemniki Sežana in pobudo predsednika DS in predsednika KPO SOZD po solidarnostni pomoči zaradi velike materialne škode in težkega finančnega položaja TOZD.

KAMP »MIR« NA DUGEM OTOKU

Nahaja se na skrajnem južnem delu otoka v zalivu Telaščica, tik ob morju v borovem gozdičku. Dostop je možen samo po morju. Kamp se nahaja na samem in ni cestne povezave z ostalimi kraji na otoku. Najbližji naseljeni kraj je mesto Sali.

TERMINI IZMEN IN CENE LETOVANJA V KAMPU »MIR« NA DUGEM OTOKU

IZMENA	I. SKUPINA		II. SKUPINA		III. SKUPINA	
	Datum izmene		Datum izmene		Datum izmene	
	od	do	od	do	od	do
I.	19.6.	29.6.	20.6.	30.6.	21.6.	1.7.
II.	29.6.	9.7.	30.6.	10.7.	1.7.	11.7.
III.	9.7.	19.7.	10.7.	20.7.	11.7.	21.7.
IV.	19.7.	29.7.	20.7.	30.7.	21.7.	31.7.
V.	29.7.	8.8.	30.7.	9.8.	31.7.	10.8.
VI.	8.8.	18.8.	9.8.	19.8.	10.8.	20.8.
VII.	18.8.	28.8.	19.8.	29.8.	20.8.	30.8.

Opomba: I. izmena je v času izven glavne sezone. Letovanje se prične s kosilom, konča pa z zajtrkom

CENE LETOVANJA ZA ZAPOSLENE V DO KIBERNETIKA, TELEMATIKA, ERO

Način letovanja	Predsezona		Glavna sezona	
	Otroci	Odrasli	Otroci	Odrasli
V šotorih kampa	1.750,00	2.800,00	2.450,00	3.500,00
Z lastnim šotorom			1.890,00	2.700,00

CENE LETOVANJA ZA ZUNANJE GOSTE

Način letovanja	Predsezona		Glavna sezona	
	Otroci	Odrasli	Otroci	Odrasli
V šotorih kampa	2.100,00	3.360,00	2.940,00	4.200,00
Z lastnim šotorom			2.380,00	3.400,00

Opomba: V cenah je vključeno 10 polnih penzionov. Do cen za otroke so upravičeni otroci do 12 let. Leto 1972 in mlajši

TERMINI IZMEN ZA LETOVANJE Z LASTNIM ŠOTOROM

IZMENA	Datum izmene	
	od	do
I.	3.7.	13.7.
II.	13.7.	23.7.
III.	23.7.	2.8.
IV.	2.8.	12.8.
V.	12.8.	22.8.

Opomba: Vse izmene so v času glavne sezone.

CENA PREVOZA Z LADJO IZ SUKOSANA V KAMP IN NAZAJ

Cena je 200,00 din. Otroci do 2. leta starosti ne plačajo prevoza.

TURISTIČNA TAKSA

Plača se na licu mesta in ni vključena v ceno penziona.

KAMPIRANJE NA TUJEM ZEMLJIŠČU

Vsi, ki bodo kampirali na najetem zemljišču, bodo plačali dodatne stroške najema zemljišča na licu mesta.

NAČIN PRIJAVE

Prijave sprejema Iskra Kibernetika DS AT. Referat za rekreacijo tel.: (064) 22-221 int.: 29-52.

BREZ NAPOTNIC NE BO MOGEL NIHČE NA LETOVANJE. VSE OSTALE INFORMACIJE BOSTE DOBILI OB PRIJAVI. NAVODILA ZA POTOVANJE NA DUGI OTOK, MOŽNOSTI PARKIRANJA IN O VOZNEM REDU LADJE BOMO OBJAVILI KASNEJE.

Posnetek s prvenstva DO ERO v veleslalomu na Sorški planini, o katerem bomo kasneje objavili več informacij.

»Veriga« ni bila pretrgana

Velikokrat lahko preberemo, kaj vse je potrebno, da lahko ponudimo sodobno aparaturu danes vse bolj zahtevnemu tržišču in takoj za tem se že srečujemo z rezultati vsakdanje prakse, ko vedno znova ugotavljamo, da je bila celotna veriga vseh udeležencev, od prvih pogovorov do uspešne proizvodnje in prodaje nekje prekinjena ter, da je s tem nastalo razvrednotenje celotnega vložnega dela. Zato smo tudi tem bolj veseli, če lahko pokažemo na naše moderne naprave, ob katerih lahko rečemo, da smo k njihovi uresničitvi pristopili strokovno in, da so vsi člani v njihovi nadaljnji uresničitvi izvedli delo tako kot je treba.

Tak primer imamo, tudi z uresničitvijo naprave SPEKOL 21, kjer so po hrambenem začetnem pristupu znali pravilno oceniti svoje sposobnosti, jih oplemeniti z znanjem in zmoglostmi, ki jih nudi naš INŠTITUT JOŽEF STEFAN ter takoj za tem prenesti uspešne rezultate v proizvodnjo, ki je kljub velikim težavam zaradi oteženih razmer gospodarjenja v zadnjih letih uspela v sprejemljivih rokih uresničiti svoje naloge. O tem zanimivem projektu smo se pogovarjali z ing. Andrejem Pajničem.

Kako je prišlo do odločitve za proizvodnjo Spekolov?

V letu 1975 je dobila Iskra ponudbo firme Kombinat Carl Zeiss DDR za predelavo spektralnega fotometra Spekol 10 z analognim prikazom. Potem, ko je zadeva tavalala nekaj časa po Iskri, se je Elektronika Horjul odločila, da bo angažirala za to nalogo razvojni oddelek merilne tehnike v taktatnem IPT, ki je delal za elektroniko in Inštitut Jožef Stefan. Skupni razgovori pri KCZ so potrdili možnost, da se naprava digitalizira na osnovi mikroprocesorske tehnike. Vendar se niso odločili za takrat še dokaj nov mikroprocesor, ampak za integrirano vezje, kakršno je v žepnih računalnikih, t.j. kalkulatorsko integrirano vezje.

Tako so v Inštitutu Jožef Stefan razvili računalniški del naprave pod vodstvom dr. Tasiča. Iskra pa je prispevala analogni del naprave in napajalnik. KCZ je pripravil optični del naprave ter glavno ohišje in pribor.

Ves razvoj je bil uspešno opravljen, kakor ga je ocenil tudi KCZ in zato takoj naročil 300 kosov letno. Prav tako pa je KCZ ponudil Iskri sodelovanje pri razvoju in proizvodnji celotne družine mikroprocesorsko vodenih analitskih instrumentov. Dela so se pričela na plamenskem fotometru, na refaktometru in na mikrodensitometru. Iskra je intenzivno sodelovala z IJS, ki je razvil kompletan mikroročunalniški sistem DARTA 80-in ga integriral v vsako aparaturo posebej ter vzporedno pripravila analogne proge, napajalnike in mehanske dele. Trenutno je plamenski fotometer v redni proizvodnji, mikrodensitometer pa je v ocenjevanju pri KCZ.

Ugotavljamo lahko, da je sodelovanje s KCZ dobro ter, da je naš partner zadovoljen z doseženimi rezultati, kljub nekaterim težavam zaradi zamujanja rokov, saj je naročil novo razvojno delo — gramerljivi spektralni fotometer, ki ga sedaj samostojno razvija TOZD Elektronika in svojem razvojnem sektorju.

Čemu je namenjen Spekol 20, oz. 21 in katere so njune osnovne zmoglosti?

Spektralni fotometer Spekol 20—ISKRA MA 9508, oz. že njegova izboljšana verzija Spekol 21—ISKRA MA 9521, služi za fotometrične meritve svetlobne propustnosti tekočin, oz. razstopin. Uporabljajo ga analitiki za ugotavljanje koncentracije posameznih snovi v vzorcu v kemičnih laboratorijih, največ pa v medicinskih analitskih laboratorijih za preiskavo krvi, urina, itd.

Njegovo delovanje je naslednje: bela svetloba halogenske žarnice se na uklonski mrežici razkloni, ozek svetlobni pas svetlobnega spektra, ki pada skozi režo pa potuje skozi preiskovanec, kjer glede na njegove lastnosti, oz. valovno dolžino svetlobe oslabi. Svetloba, ki jo predhodno mehanska zaslonka razseka v svetlobne impulze pade na fotocelico. Njene električne signale analogna proga okrepi in demodulira, A/D pretvornik pa jih pretvori v digitalno obliko. Podatke računalnik obdelava in prikaže na številčnem prikazovalniku, oz. pošlje rezultat na izhode za program perifernih naprav. Meritve izvajamo relativno glede na znani referenčni vzorec, katerega izmerjeno vrednost si naprava avtomatsko zapomni. Na osnovno napravo lahko priključimo avtomatični podajalnik vzorcev, različne kivetne vzorce, tudi s temperiranjem, pisalnik, tiskalnik, ali nadrejeni računalnik. Naprava je zelo primerna za rutinske meritve na velikem številu vzorcev v kmetijstvu, živilski industriji, metalurgiji, zaščiti okolja, predvsem pa v medicini, prav primerna pa je tudi za laboratorijsko rabo.

Spekol 20 se je v svetu lepo uveljavil, saj ga KCZ prodaja praktično po vsem svetu, predvsem pa v deželah SEV. Ob tej napravi je imel KCZ pomisleke glede hitrosti računanja, ki je bila premajhna zaradi kalkulatorskega integriranega vezja, mi pa smo imeli vedno hujše težave prav z nabavo tega vezja, ki ga je proizvajalec nehal proizvajati in z nabavo zelo dragih modulnih A/D in D/A pretvornikov. Vse to, predvsem pa še neugodno razmerje med ceno naprave in uvoženim repromaterialom nas je prisililo, da smo se odločili za rekonstrukcijo. Zelo uspešno smo uporabili mikroprocesorski računalnik DARTA 80, ki ga je pripravil IJS v okviru razvoja ostalih aparatov. Naprava, ki je dobila ime Spekol 21, se nam je dokaj dobro posrečila, saj je občutno manj uvoženega materiala, kakor tudi materiala v celoti. Zaradi uporabe mikroprocesorja smo dosegli tudi hitro računanje rezultatov.

Spekol 21 smo pripravljali nekaj več kot leto dni in je bil pripravljen prav, ko več

nismo mogli dobaviti Spekol 20. Prehod proizvodnje na tehnološko popolnoma novo aparaturo, s prvici uporabljeno mikroprocesorsko tehniko v naši temeljni organizaciji, je bil opravljen brez težav, ne da bi prekinili dobave in kljub zelo borni opremi v tovarni.

Pripravljate morda še izboljšano aparaturo?

Kot že rečeno je KCZ z delom na Spekolu zelo zadovoljen. Zasnova naprave z mikroročunalnikom je dala nove možnosti za izboljšanje aparature. Občutno povečanje hitrosti računanja rezultatov je na našo pobudo vzpodbudila KCZ, da nam je sredi lanskega leta, takoj potem, ko smo mu dobavili prve Spekol 21, posredoval osnovne tehnične zahteve za nadaljevanje razvojnih del. Tako prav zdaj predajamo KCZ prototipa elektronske naprave Spekol 22, pri kateri smo z izključno programskimi dopolnili uresnili tako imenovane kinetične meritve, oz. merjenje časovne odvisnosti aktivnosti

Ing. Andrej Pajnič ob elektronskem delu Spekol.

ČASOPISNE NOVICE

Iskrina TOZD Industrijska elektronika iz Kostanjevica bo kmalu začela s prodajo senzorskega regulatorja svetlobe. Take regulatorje svetlobe ponekod v svetu že poznajo. Prednost senzorskega regulatorja svetlobe pred potenciometričnim je v tem, da nima gibljivih mehanskih delov, zato so okvare redkejšje, življenjska doba pa precej daljša. Na omrežje je mogoče nov regulator priključiti prav tako kot običajno stikalo. Regulator ustreza domačim in tujim varnostnim predpisom. — Gospodarski vestnik, Lj.

V Iskri v Lipnici se intenzivno ukvarjajo z raziškovalnim in razvojnim delom. Te dni prihaja spet nov koristen predlog, ki bo takoj izvedljiv v praksi. Inž. Jože Žmavc je namreč s sodelavci izdelal elektronski programator. To je že druga izboljšava Iskrinega razvojnega oddelka v Lipnici. Pred časom so namreč poslali na tržišče nov časovni števec HK 6, števec obratovalnih ur. Že lani so poslali na konveribilno tržišče 15.000 števecov, računajo pa s proizvodnjo 100.000 števecov na leto.

Elektronski programator je nadomestil mehanskega in zna opravlja stokrat več funkcij kot prejšnji, ki jih je lahko opravil le 30. Novi programator ima vgrajen mikroprocesor, s katerim opravlja zahtevne operacije prek tastature. V njegov pomnilnik se vnašajo različni dnevni ali tedenski časi tako, da tekoči čas primerja z vpisanimi časi, kadar pa so identični, izvrši preklon na izhodnih relejih. Za primer: če hočemo v go-spodinjstvu prekloniti grelnik na določeno uro, nadvse koristno uporabimo programator, ki pa je sposoben opravljati še vrsto drugih nalog.

Programator so v Lipnici izdelali po naročilu švicarskega podjetja za aparature profesionalne rabe. Na evropskem tržišču podobnega programatorja še ni. Za sedaj ima programator 75% domačih materialov, računajo pa, da bodo odstotek lahko zvišali na 90. Mikroprocesor so izdelali skupaj s strokovnjaki elektrotehnične fakultete v Ljubljani — Glas, Kranj.

Tudi tolimnske organizacije združenega dela se bodo v letošnjem letu z vsemi silami vključile v izvozne aktivnosti in tako poskušale slediti načrtovanim predvidevanjem na področju ekonomskih odnosov s tujino v naši republiki. Po sedanjih načrtih naj bi s tolimnske občine prodali na konvertibilna tržišča za več kot 16 milijonov dolarjev blaga.

Med največjimi izvozniki bodo tako kot prejšnja leta TIK—Kobarid, ki naj bi z izvozom ustvarila nad 3,3 milijona dolarjev, tej pa sledi Iskra—TOZD Bovec z 2,2 milijona dolarjev in šele nato je Meblo—TOZD Pohošče, Kneža — ljubljanski Dnevnik.

Blagovna menjava med Jugoslavijo in Marokom je dosegla leta 1980 vrednost približno 60 milijonov dolarjev. Ko bodo sešeli še lansko menjavo, sodijo, da bo vrednost približno ista. Na splošno nazaduje obseg menjave, asortiment pa ostaja isti.

Maroko je dežela z odprtim liberalnim gospodarstvom, toda z relativno močno poudarjeno vlogo države v nekaterih gospodarskih dejavnostih. Maroko je velik uvoznik industrijskega blaga in tujih tehnologij, z druge strani pa velik izvoznik surovin, polizdelkov in nekaterih kmetijskih izdelkov. To pomeni, da se Maroko in Jugoslavija glede gospodarstva lahko dopolnjujeta, kar naj bi bila velika prilžnost za povečano sodelovanje v prihodnje.

Zadnji čas kaže, da bo menjava le okrepljena. Obe strani se sedaj pogovarjata o gradnji dveh elektrarn v Maroku, podpisanih je sporazum o gradnji tovarne zdravil (dela so poverjena skopskemu Alkaloidu), pogovarjajo pa se tudi o gradnji tovarne električnih števecov z našo tovarno iz Kranja — Privredni pregled.

Čeprav je trboveljsko gospodarstvo v minulem letu občutilo vso težo gospodarskih težav, je predhodna ocena gospodarjenja na proizvodnem področju trboveljskega združenega dela kar ugodna. To potrjujejo prvi podatki iz posameznih pomembnejših delovnih organizacij, ki le malenkostno odstopajo od te ugodne ocene. Zaradi pomanjkanja surovin in reprodukcijskih materialov nobena od delovnih organizacij v občini ni bila prisiljena v preusmeritev proizvodnje.

Na tujih tržiščih so trboveljski izvozniki iztržili v minulem letu skupno 273,6 milijonov deviznih dinarjev, oz. za 30% več kot leto pred tem, tu pa gre v veliki večini za izvoz na konvertibilno področje in izvoz v dežele v razvoju zaradi manjšega izvoza na klirinško področje. Delavci Iskre, Tovarne polprevodnikov v Trbovljah, so lani prodali na tuje za skupno 52,9 milijonov dinarjev svojih izdelkov, letos pa načrtujejo za 13% večji izvoz.

Tovarna zategovalnih glav v Nevesinju je edina tovarna takšne vrste v državi. Izdeluje zategovalne glave za razne vrste vrtnih strojev, ki so iskani izdelki, tako doma, kot na tujem. Vso proizvodnjo zlahka proda, vendar je ta tovarna v štirih letih obstoja še vsako poslovno leto zaključila z izgubo. Vzroki za izgubo so različni, v prvi vrsti pa so tehnološki problemi v proizvodnji, ozka grla v proizvodnji in pomanjkanje strokovnih kadrov pri sorazmerno zapleteni tehnološki proizvodnji.

Čeprav lani niso izpolnili načrta, so izdelali približno 280 tisoč zategovalnih glav raznih velikosti. Od te količine so 60% izdelali za kranjsko Iskro, preostalo pa prodali v tujino.

Zbral in uredil Marjan Kralj

